

2013 m. gegužės 24 d., penktadienis

Nr. 21 (1035) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i a

2

Sezono pabaigos koncertas

5

Debiutų festivaliui „Tilos!“ pasibaigus

6

Barbaros Layne tekstilės paroda

Mare Tralla, kadras iš videodarbo „Plovdiv“. 2002 m.

Estų menininkė Mare Tralla

8

Mirė rusų režisierius Aleksejus Balabanovas

9

Nauji filmai – „Didysis Getsbis“

Henrikas Šalkauskas (1925–1979, Lietuva, Australija), „Abstrakcija“. 1964 m.

NUOTRAUKA IŠ „KUNSTKAMEROS“ ARCHYVO

Pasitraukimai ir prisitraukimai

Paroda „Pasitraukimai. Abstrakcija išeivijos dailėje“

Kęstutis Šapoka

Galerija „Kunstkamera“ orientuojasi į kolekcionierius. Tai reiškia, kad savitai įsiterpiama į ideologinę sferą. Pavyzdžiu, politika yra tai, kad kolekcionieriai neįaučia jokios moralinės dilemos pirkdamai senają dailę, mūsų ekspresionizmą ar socialistinį, o oficialioje muziejinėje sferoje, galerijoje vis dar galioja tam tikri tabu (ir, manau, tai yra teisinga, žvelgiant į pilietinių pozicijų). Tarkim, „Kunstkamerijoje“ buvo eksponuojama Sergejaus Gračiovos kūrybos, kad ir „laisvosios“, paroda. Juk politinio konteksto „nepaisymas“ tiesiog „norint prisiminti primirštą“ dailininką irgi yra politika. Su okupaciniu režimu nekiliboravęs dailininkas sovietmečiu net pagalvoti negalėjo apie galimybę taupyti Turkijos, Portugalijos, Afrikos

peizažus... Taigi tie romantiški peizažai yra gryna politika.

Žinoma, paprastai „Kunstkamera“ atviros politikos vengia, bet vis dėlto dažnai dirba ideologiniame fronte, tik kiek saugesniuose kontekstuose. Vienas tokiai – išeivijos dailės grąžinimas į mūsų dailės istoriją. Įsiterpiama į diskursinį monolitą, daugiausia suformuotą sovietmečiu ir sovietinių funkcionieriu. O kadangi ši kasta pas mus vis dar labai svarbi ir įtakinga, savaimė suprantama, jog nenorima keisti nusistovėjusios hierarchijos, kitaip sakant, diskurso, kuriamo sovietinė nomenklatura ir po Nepriklausomybės (ne)atgavimo tebeparazituojančios jos dinastijos yra nupiešusios save švelniomis pastelinėmis „mes irgi dirbome ir bedirbame Tėvynei“ spalvomis.

„Abstrakcija išeivijos dailėje“ yra veikiau ideologinis, o ne estetinis

terminas. Parodos kuratorė Simona Makselienė žengia savaimė suprantamą, logišką žingsnį, šios parodos dailininkus statydama į „progreso“ priešakinės linijas. Išeivijos dailininkai po Antrojo pasaulinio karo turėjo galimybę prisigaibti aktualių Vakarų dailės judėjimų, ypač abstraktinizmo, įtakų, o sovietmečio dailininkai turėjo spręsti kiek kitas išgyvenimo ir prisitaikymo dilemas, todėl pirmieji abstrakcijos ir kitų Vakarų srovų įtakos daigai prasikalė gerokai pavėluotai.

Kuratorė, manyčiau, tyčia kiek provokuoja, norėdama bent truputį pralaužti nusistovėjusias išeivijos dailės, kaip „prastesnės“ ar „kičinės“, vertinimo klišės. Paprastai ši klišė remiasi prielaida, kad beveik visi išeivijos dailininkai užsienyje liko

NUKELTA | 6 PSL.

Brandi muzikinės minties interpretacija

Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro sezono pabaigos koncertas

Gerūta Griniūtė

Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras gegužės 11 d. ypatina programą pažymėjo koncertų sezono pabaigą. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje skambėjo dvieju skirtingu stilistinių epochų rusų kompozitorų kūriniai: Piotro Čaikovskio koncertas fortepijonui ir orkestriui Nr. 1 b-moll, op. 23, ir Dmitrijaus Šostakovičiaus simfonija Nr. 10 e-moll, op. 93. Orkestrui dirigavo vyriausasis dirigentas ir meno vadovas Juozas Domarkas.

Nesenai iš ilgo koncertinio turo Lotynų Amerikoje sugrįžęs Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras baigiamajame sezono koncerte sulaukė gausaus klausytojų būrio. Tai dar vienas gyvas įrodymas, jog orkestras yra vertinamas ir Lietuviečių, ir už jos ribų. Balandžio mėnesį Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras pirmą kartą pradėjo bendrabauti su didžiausia Lotynų Amerikos koncertų agentūra „Conciertos Grappa“, kurios kvietimui sėkmingesni koncertavo Brazilijoje, Peru, Ekvadore ir Argentinoje.

Baigiamojimo sezono koncerto intrigą – P. Čaikovskio koncerto fortepijonui ir orkestriui Nr. 1 b-moll solistė – pianistė iš Pietų Korėjos Yeol Eum Son: XIV tarptautinio P. Čaikovskio konkursu (2011) sidabro medalo laimėtoja, taip pat peniusi sidabro medalį XIII tarptautiniame V. Cliburno (2009) konkurse, trečiąją premiją tarptautiniame A. Rubinsteino pianistų konkurse Izraeliye (2005), laureatės vardą ir specialiųjų prizų kituose tarptautiniuose pianistų konkursuose. Atlikėja yra grojusi su Izraelio, Čekijos, Varšuvos, Tokijo filharmonijos, Baden Badeno, Japonijos simfoninių orkestrais, bendradarbiauja su JAV orkestrais, dalyvauja įvairiuose pasaulyje festivaliuose.

Anonsai

Vilniaus festivalio svečiai

Birželio 5 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje rengiamas antras Vilniaus festivalio koncertas, kuriamo pasirodys vienas garsiausių pasaulyje vokalinų ansamblis – „The King's Singers“.

Apie šį vokalinį vyru sekstetą šnekama, esą jų dainavimas pakeri virus – nuo karalių iki baikerių. Vievo garsiausių pasaulyje vokalinų ansamblis „The King's Singers“ tvarkaraštis perpildytas koncertų, įrašų, bendravimo su žiniasklaida bei edukacinių projektų. Sekstetas atlieka tiek jaunu, tiek pripažintų kompozitoriu kūrybą. Kad ir ką dainuočia – T. Tomkins ar T. Takemitsu, J. S. Bach ar M. Bublė – jis visada atpažįstamas iš švarios intonacijos, nepriekaištingos vokalinės darnos, tobulos teksto artikuliacijos ir neįtikėtinio tikslumo. Ansamblis išėjimas į sceną – tai puikiausia pramoga, pažairinta žaviu britišku šmaikštumu.

„The King's Singers“ repertuaras

Juozas Domarkas

I. JUODYTĖS NUOTRAUKOS

Pirmojoje koncerto dalyje skambėjės P. Čaikovskio koncertas puiškai atskleidė skirtingu kultūrų muzikos svokimą ir interpretacijas. Pianistė Yeol Eum Son skambino nepriekaištinga technika. Atlikėja pademonstravo neįtiketiną koncentraciją, tikslumą ir jėgą, tarsi neleisdama išsiskaidyti prieš tai skambėjusio fortepijoninio koncerto nuotaikai. Ir vis dėlto tie, kurie laukė spalvinės fortepijono garsų įvairovės, jos neišgirdo.

Antrojoje koncerto dalyje Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras klausytojams dovanėjo rečiau Lietuvoje skambančią Dmitrijaus Šostakovičiaus Dešimtąjį simfoniją. Jautrus muzikos filosofas D. Šostakovičius šioje simfonijoje pertekliai sudėtingą žmogaus būti painiame ir niūriame istorijos kontekste. Kaip rašė Mykolas Drungas: „Niekada skambesiu pavirtusi meninė vizija nebuvu asmeniškai, politiškai, visuomeniškai, kultūriškai taip sunkiai atskiriama nuo jos kūrėjo gyvenimo. Šostakovičius savo šimtmeciui pažiūrėjo į akis, buvo brutaliai jo formuojamas, bet ir pats jis formavo, kaip niekas kitas prieš jį ar po jo. Žiaurių dviprasmiškas XX amžius uždėjo jam ženkllą.“

Keturį dalį simfonija surakta po Stalino mirties, 1953 m. rudenį, parašyta su niekuo nesupainiojama D. Šostakovičiu būdinga muzikine kalba, yra kupina prasminių kodų, kuriuos klausytojui „atrakin“ maestro Juozas Domarkas ir jo vaduojamas orkestras.

Pirmais dalies nerimą ir augančią įtampą subtiliai kūrė vieningai skambėjus orkestro styginiai, lydimi pilnos ilgesio obojaus melodinės li-

Yeol Eum Son

stigo subtilesnės, labiau išjaustos kūrinio interpretacijos, spontaniškesnės Piotro Čaikovskio romantiškos. Nors antroje dalyje *Andantino semplice* fortepijonas skambėjo gana minkštai, skaidriuose fleitos ir fortepijono, obojaus ir fortepijono tematiniai linijų sugretinimuose pritruko vientiso pianistės frazavimo, „kvėpavimo“ kartu su orkestru. Tačiau energinga ir „plati“ trečioji kūrinio dalis *Allegro con fuoco* iš tiesų suliepsnojo: Lietuvos nacionalinis

King's Singers“ atlikis įvairių epochų muziką. Pirmoje dalyje skambės ketetas ankstyvojo renesanso kompozicijų – Adriano Willaerto motetas „Ave virgo sponsa Dei“ ir Orlando di Lasso polifoninėmis įmantrybėmis pripildyta sakralinė muzika, taip pat vieno svarbiausių XX a. estų kompozitoriaus Cyrillus Kreeko psalmės Dovydo tekstais bei šių dienų britų kompozitoriaus Paulo Pattersono specialiai ansambliu dedikuotas „Time piece“, kuriame autorius panaudojo įvairiausius vokalinius efektus. Po pertraukos klausytojai išgirs impresionisto Claude'o Debussy sukurtas „Tris daines Ch. d'Orléans'o tekstais“. Jose XV a. poezijai kompozitorius parinko pseudorenesansinį muzikos stilį, viską užliedamas jam būdinga spalvinga harmonija. Koncerto pabaigoje skambės lengvesnio žanro kūriniai iš „The King's Singers“ repertuario – populiarios melodijos, liaudies dainų aranžuotės, spiriūliai, popmuzikos numeriai.

Vyrų vokalinis sekstetas „The King's Singers“

Viskas yra partitūroje

Vilniaus kamerinės operos premjera – Giacomo Puccini „Toska“ Rusų dramos teatre

Laima Slepovaitė

„Inesa Linaburgytė stato operą!“ – tokius pasižibdėjimus lydėjo ir pakelti, ir suraukti antakiai, ir susiėmimai už galvos, ir prunkšteličiai – ne tik todėl, kad į operos solišto paroigas pagal nutylejimą įtraukiamas buvimas dėmesio akiratyje, bet ir dėl to, kad režisierius darbas iš tiesų yra didelis iššūkis, kurio nevalia imtis impulsyviai, be svaraus pagrindo, ypač krašte, kur būtent režisieriai kultūrinėje plotmėje yra matomiausios ir svariausią pripažinimą (arba aršiausią kritiką) pelnancios figūros. Kas tai – eksperimentas, užgaida, būdas patenkinti asmenines ambicijas ar nenugalima, prabudusio neįgyvendinto pašaukimo sukelta būtinybė? Po „Toskos“ premjeros pamaniai, kad tai tiesiog desperatiška, nemunalinama, karšta meilė operai ir noras vėl perskaityti Puccini partitūrą. Tik perskaityti, ir padaryti tą *teisingai*.

Alikėjas mato operą kitaip negu režisierius. Režisierius seno teksto pagrindu kuria naują scenos opusą, atlikėjui viskas jau yra partitūroje, ją tereikia atrakinti, leisti jai vėl skambeti ir matyti. Jeigu yra tiesos tokioje mano prielaidoje, Inesos Linaburgytės, kaip režisierės, debiutas neįvyko. Nebuvo čia nei „originalių sprendimų“, nei „konceptcijos“, nei gausybės simbolų ir apskritai visų režisieriaus prisilietimą liudijančių priedų, kurie prasmį, aliužių, atspindžių kontrapunktais lydėtų Puccini ir Luigi Illica kūrinio tekštą. Tačiau opera įvyko ir be viso to. Ir net nemanau, kad ji ko nors būtų netekusi. Puiku, jei režisierius girdi ir supranta partitūrą, savo sprendimais, koncepcija ir simboliais sustiprindamas skleidžiamą žinią. Tačiau arginėsame liudininkai to, kaip dažnai režisierius stoją su kompozitoriumi ir libreto autoriumi į nelygią kovą, mėgindamas genialią partitūrą pri-

versti kalbėti visai ne tai, ką ji iš tiesų byloja? (Tatjanos apgvendinimas asocialioje aplinkoje arba psychinės ligos diagnostavimas Faustui téra tik pora nesenai matytų pavyzdžių).

Inesa Linaburgytė aiškiai neturėjo jokios dingsties polemizuoti su Puccini ir Illica, jos žvilgsnis į ši tekstą – pagarbus, smalsus, o didžioji užduotis – suprasti personažus, jų psychologiją, motyvus, atkurti jų veiksmų ir reakcijų logiką, padaryti juos gyvus ir aktualius. Tai pavyksta pasitelkus vienas „senamadiškas“ paprastas priešmones: realistišką, pačios I. Linaburgytės sukurtą (ir daugiausia savomis rankomis pagamintą) scenografiją, neutralius, švelnių aliužių i XIX a. pradžią išlaikančius Sonatos Žižienės kostiumus ir profesionalius, patyrusius dainininkus, kuriems ir teko pagrindinis krūvis, didžioji užduotis be vizualių efektų papasakotiistoriją apie dviejų žmonių meilę, ištitinimą ir meilės kovą, žmogžudystę, bandymą kontroliuoti likimą ir fatališką pražūtį...

Toska šioje dramoje yra aistrinė (ar kas nors tikėjos nuosaikumo iš I. Linaburgytės?), bet brandi ir valinga. Visa jos poelgių sekā – tai gvybingos, mylinčios gyvenimą būtybės kova už savo laimę. Skarpės nužudymas I. Linaburgytės versijoje yra tokio pat masto drama kaip ir įsimylėjusios poros žūtis. Ji išsiesta, ji gedė, nepateisina savęs, nors žmogžudystė ir téra vienintelės durys į gyvenimą jai pačiai. Ta pačia raudona antro veiksmo sukele ji įžengia į trečiąjį veiksmą – ateina pas Kavaradosi susitepusi krauju. Vadimo Zapečeno (Rusija) iškūnytas Kavaradosis – taip pat sudėtingas, placią jausmų gamą atskleidžiantis personažas. Vienodas pasišventintas meilėi ir politiniams išitikinimams jam neleidžia išlikti nuoširdžiam su Toska: ji mylima, bet tiek nuvertinama, kad pasmerkta mirti

Inesa Linaburgytė (Toska) ir Vadim Zapečenė (Kavaradosis) operoje „Toska“

M. Alekos nuotr.

taip ir nesužinojusi visos tiesos... Vienatvėje jis išgyvena nesuderinamus vertibių dilemą, mylimosios išdavystės kartelį ir pasiūšimą mirčiai, kurios artėjimu neabejoja. O Skarpė, kurio partiją atliko Samsonas Izumovas (Latvija), visai nėra patologiškas blogio manijos apimtas kenkėjas, tik viso labo savanaudiškas, išpratęs naudotis tarnybine padėtimi savo pareigų vykdymas – cinikas, turintis savu silpnibių, mėgstantis manipuliuoti aukomis ir tiesiog nesitikėjės susidurti su tokia stipria valia ir laimės troškimu, kokiu apdovanoja Toska...

Trijų pagrindinių personažų interesų sandūros ir santykų raida atskleista labai logiškai. Vaidyba pagrįsta trafaretiniais „operiniai“ gestais, tačiau jie veikia, jeigu pasirenkami teisingi, adekvatu. Vaidybinius elementus šiuo atveju buvo ne mažiau reikšmingas už vokalinį. Ar nukentėdė dėl to vokalas? Vokalui galima paprieškaištauti. Norėjau daugiau tyro sidabro I. Linaburgytės balse, daugiau spalvos, žérėjimo aukštoto tenoro V. Zapečeno gaidose.

Tačiau ir Kavaradosio pricsmirtinė aria užtekinai aštriai draskė klausytojui širdį, ir Toskos rauda apie nepelnytai užgriuvesį likimo išbandymą nardino į liūdesį be prošvaicių. Organistėsias sluoksniai, pobalsiai... Žinoma, nuopelnus už tai A. Vilumanis dalijasi su Rusų dramos teatro akustika. Ši salė yra sutverta operai, kaip ir buvo pries daugelį metų, ir Vilniuje, ko gero, šiuo metu nėra tinkamės erdvės šiam žanru. Solistai turėjo prabangą dainuoti neforsuodami, orkestro grupės – nevaržomai laikytis originalių dinamikos nurodymų, dirigentas – netauptyti mostų. I Rusų dramos teatrą sugrįžusi opera – vienas svarbiausiu momentu šiame pastatyme.

Inesos Linaburgytės pastatytose „Toskoje“ išsipildė visa tai, apie ką ji pati įvairiuose interviu pasakojo arčiant premjerai. Tai nepretenzingas, nuoširdus ir profesionalus pastatymas, rekomenduotas visiems, kurie jau pasiliuso raštingo, ižvalgaujančio genialios partitūros perskaitymo, neišprievartauto dirbtiniu aktualizavimu.

dijus Ališauskas ir lekt. Aistė Bržaitė gegužės 29 d. 10 val. surengs Lietuvos liaudies instrumentų birbynės ir kanklių pristatymą.

ECMA sesijos proga LMTA su partneriais visuomenei pristato du perspektyviausių Europos jaunimo ansamblių kamerinės muzikos koncertus. Gegužės 28 d. 18 val. LMTA Didžiojoje salėje koncertuos styginių kvartetai „Adora“ (Lietuva), „Airis“ (Lenkija, Austrija), „Metis“ (Lietuva), fortepijoninis trio „Karenine“ (Prancūzija). Skambės W.A. Mozart, E. Griego, M. Ravelio, O. Balakausko kūriniai.

Gegužės 31 d. 18 val. koncertų salėje „Piano.lt“ gros fortepijoniniai trio „Stefan Zweig“ (Austrija), „FortVio“ (Lietuva), „Streeton“ (Australija, Vokietija). Ansambliai atliks L. van Beethoven, P. Čaikovskio, B. Kutavičiaus, A. Šendrovovo kūriniai. Įėjimas į visus ECMA renginius nemokamas.

RENGĖJŲ INF.

ECMA sesija 2012 m.

nio masto praktikų ir pedagogų meistriškumo kursai bei paskaitos yra itin svarbūs profesionalių muzikų ugdymui bei Kamerinio ansamblio katedros dėstytojų kvalifikacijos kėlimui“, – teigė viena iš ECMA meno vadovų, LMTA Kamerinio ansamblio katedros vedėja prof. Dalia Balsytė.

Europos kamerinės muzikos akademija siekia skatinti kamerinės muzikos tradicijų raidą, remia geriausius

jaunus ir veržlius ansamblius, organizuoja talentingiausią atlikėjų mokymus bei rūpinasi tolesne koncertine atlikėjų karjera.

Europos kamerinės muzikos akademijos iškūrėjai ir vadovai yra Hatto Beyerle ir Johanneses Meisslis. Prof. Hatto Beyerle – vienas žymiausių kamerinės muzikos Europoje propaguotojų, garsaus kvarteto „Alban Berg“ iškūrėjas ir buvęs Austrrijos, Vokietijos, Prancūzijos, Austrijos, Vokietijos ir Pran-

Anonsai

Tarptautiniai meistriškumo kursai LMTA

Gegužės 26–31 d. Lietuvos muzikos ir teatro akademija (LMTA) rengia Europos kamerinės muzikos akademijos (ECMA) sesiją. Antrus metus iš eilės LMTA priima perspektyviausius jaunuosius muzikos profesionalus iš Austrrijos (Vienos muzikos ir atlikimo menų universitetas), Prancūzijos (Pariziaus aukštessinioji muzikos ir šokio konservatorija), Jungtinės Karalystės (Karališkasis šiaurės muzikos koležas, Mančesteris) ir Lietuvos (LMTA).

„Galimybė dalyvauti ir stebeti ECMA sesijos meistriškumo kursus daro nepaprastai teigiamą įtaką LMTA studentų tobulėjimui. Du Lietuvos fortepijoniniai trio „FortVio“ ir „Dehapy“ tapo ECMA globojamais ansambliais 2011 ir 2012 m. – tokiu būdu ECMA sesijos prisideda prie Lietuvos kamerinės muzikos sklidos Europoje. Pasauli-

jaunus ir veržlius ansamblius, organizuoja talentingiausią atlikėjų mokymus bei rūpinasi tolesne koncertine atlikėjų karjera.

Europos kamerinės muzikos akademijos iškūrėjai ir vadovai yra Hatto Beyerle ir Johanneses Meisslis. Prof. Hatto Beyerle – vienas žymiausių kamerinės muzikos Europoje propaguotojų, garsaus kvarteto „Alban Berg“ iškūrėjas ir buvęs Austrrijos, Vokietijos, Prancūzijos, Austrijos, Vokietijos ir Pran-

Tarp instaliacijos ir teatro, arba instalacija theatre

Pokalbis su menininku Dainium Liškevičium

Dainius Liškevičius – menininkas, žinomas kaip instalacių kūrėjas. Prieš keletą metų, pasak jo paties, intrigos vedamas prisijungė prie režisieriaus Oskaro Koršunovo ir sukūrė scenografiją spektakliui „Dugne“. Po metų – dar vienas eksperimentas teatro srityje, pasibaigęs scenografija spektakliui „Miranda“. Šiuo metu kuriamas spektaklis pagal Samuelio Becketto pjese „Paskutinė Krepo juosta“. Premjera įvyks gegužės 30–31 d. OKT Studijoje. Apie šį savotiską triptiką teatre ir kalbamės.

Į teatrą atėjote iš vizualiųjų menų. Toks žingsnis, matyt, reikalavo didelio virsmo viduje. Ar viskas įvyko natūraliai?

Tai nebuvo perėjimas. Tiesiog eksperimentas, atsiradimas kitoje erdvėje. Net nepavadinčiau to atėjimu – veikiau apsilankymu, nes ne manau nuolat užsiimti scenografo veikla. Kadaisė, senais laikais, turėjau keletą nedidelų projektų teatre, o dabar – keletą didesnių ir rimtesnių su Oskaru. Turu galvoje „Dugne“ ir „Mirandą“. Tiesiog visą savo vizualiųjų menų dailininko patirtį panaudojau šiuose dviejuose spektakliuose.

Tad užklydės į teatrą kultūrinio šoko nepatyrtė?

Šoko nepatyria. Kita vertus, teatro virtuvė yra specifinė. Tai komandinis darbas, o režisierius yra tas žmogus, kuris pluko visą laivą. Susiformuoja tam tikras bendravimas, iš kurio kažkas ir išsvynioja. Trumppai tariant, mėginau panaudoti visą savo turimą vizualiųjų menų patirtį. Galbūt dėl to čia ir atsiradau.

Nenorėčiau plačiai vystyti scenografo veiklos. Tiesiog kartais norisi prisijungti prie tam tikrų teatrinių eksperimentų, kurie sudomina savo idėja ar statoma pjese. Kam kurti scenografiją, jeigu iš karto matai, kad įdomaus spektaklio pastatai nepavyks? Man tai būtų prabanga. Negalėčiau kurti scenografijos

Dainius Liškevičius

nuolatos, spektakliui po spektaklio. Turi būti intriga, kurios vedamas aš tai darau. O sukūrės vieną scenografiją aš dar ilgai nenoriu kurti teatrui. Tai iš tiesų nuvargina.

Instaliacijas kūrusiam menininkui užsidaryti ankstame biuro kabinete statant „Dugne“ turbūt nebuvo taip netikėta, kaip galėtų būti tradicišniam teatre kuriančiam dailininkui. Ar netrikėdai, kad nėra tradicinės scenos dėžutės, nėra ribos tarp aktorių ir žiūrovų, nėra kulisų? Jums tai greičiausiai buvo gana natūralu?

Tai man buvo natūralu. Tieki „Dugne“, tiek „Mirandos“ scenografiją kūriau taip, kad netgi be aktorių ji galėtų gyvuoti kaip instalacija. Tie objektais gali kalbėti atskirai, jų nereikia atgaivinti.

„Dugne“ erdvė buvo visiškai neapibrežta: kur keliaus spektaklis, kokios ten bus erdvės, kur visa tai reikės sustoti? Teko keletą kartų dalyvauti gastrolėse ir matyti, kad kiekvieną kartą scenografija transformuodavosi vis kitaip. Pati erdvė padiduodavo salygas.

„Miranda“ kūrėme kaip salą. Kad ir kur ją padėtum, ten ji stovės. Jai neberekia komunuoti su

likusia erdvė. Tiesiog tokis penkiaaukščio butas plausto pavidaus.

Ar „Paskutinė Krepo juosta“ neatrodė nepastatomą, neinterpretuotiną pjescę? Juk ten viskas net pernelyg konkrečiai sudėliota, su hipertiksliomis dramaturgo nuorodomis. Atrodo, arba reikia griauti visą pjescę logiką ir jos nepaisyti, arba aklai ja sekti ir tiesiog dar kartą tai atkartoti scenoje.

Įmanomi įvairūs variantai, nors pačioje pjescėje tarsi ir nupasakota, kaip ir kas turi būti scenoje. Manau, interpretacija galima, bet tai jau priklauso nuo režisieriaus, kiek jis nori išlaikyti Becketto apibrėžtą liniją, kaip tiksliai vadovautis jo nurodymais ir kiek mėginti juos išjudinti. Manau, yra daug galimų kelių. O kaip visa tai atrodys, paaikštės tik per premjerą.

Krepas – tai nieko neturintis, minimalistinėje tamsioje tuštumoje sėdintis vyras ar per visą sau skirtą laiką sukaupdamis gyvenimo šiukšlėmis užsivertusi vegetuojanči persona?

Diskutuodamis priėjome išvadą, kad svarbu du dalykai – pats tekstas kaip garsas ir tamsa. Buvimas

kažkur tarp būties ir nebūties. Aišku, galima judėti ir link kažko buitikėsnio. Nemanau, kad tai būtų klaudinga. Vėlgi, premjera įvyks tame biure, tai nėra klasikinė scena. Turi įvykti kažkas tokio, dėl ko vėliau galėtum būti laisvas nuo tos erdvės.

Gal reikėtų nudažyti sienas pilkai ar juodai? Kai kūrėme „Dugne“, pirmiausia pasiūliau nulupti nuo grindų tą šlykštą linoleumą, dėl kurio buvo neįmanoma ten būti. Viešą vakarą ēmėm ir suvyniojom jį. Dabar vaikstant bent jaučiamas kažkoks paviršius. Jau galima įėti į tą erdvę. Tai irgi buvo vienas iš „Dugne“ scenografijos kūrimo etapų – paminti ir išlupti tą linoleumą, atidengiant po juo išlietą betoną.

„Miranda“ irgi buvo konstruojama tame biure. Skaičiavome kiekvieną centimetrą, kad tiksliai dekoracijos. Iki lubų likdavo vos keli centimetrai. Reikėjo surinkti taip, kad tilptų čia, tačiau kartu nebūtų per maža kitoms scenoms. Spaudžia smegenis, kai tame mažame kambaryje turi sukurti tai, kas tiktū ir didelei erdvė.

Ar Jums, kaip scenografui, svarbi pati pjescė? Ar tiesiog imate idėją

kaip branduoli ir lipdote savo viziją, ar giliatės į smulkmenas?

Teatras – tai ne vieno žmogaus darbas. Kartais galima visiškai nesekant repeticiją sukurti scenografiją ir atiduoti ją aktoriams bei režisieriui apgyvendinti. Būtent šiuo atveju turi būti sintezė. Režisierius turi galvoti kaip scenografas, scenografas – kaip režisierius, o aktoriai dar tvirčiau sujungti šias dvi pozicijas. Manau, kad dėmesys pjesei priklauso tiek nuo pačios pjescés, tiek nuo susirinkusios komando.

Nesakau, kad gali būti tik taip. Gali būti režisierius diktatas. Gali būti aktoriaus diktatas. Kaip sakiau, teatre esu svečias. Galbūt ir norčiau juo likti. Man labiau patinka būti žiūrovu – tiesiog pažiūrėti gerą spektaklį, o ne išgyventi visas dramas toje aikštėje. Bet kartais galima ir tai išgyventi.

Užsiminėte apie režisieriaus diktatą. Ar Koršunovas Jums, kaip scenografui, palieka daug laisvo oro kvėpuoti?

Vyksta dialogas. Aš noriu žinoti, kokia jo vizija, papasakoju jam savają. Taip ir lipdos. Kitokio varianto nematau. Kiek kitaip, nei kuriant savo instalacijas ar projektus – tuo metu esu visiškai laisvas.

Pamenu, įėjau gatve Romoje ir pamačiau „Paskutinės Krepo juostos“ plakatą. Jame – senas žmogus, apsisikabinęs juostinį magnetofoną. Man nelabai patinka tas magnetofonas. Tai tarsi detalė, kurios negaliama eliminuoti. Jos atsisakius, lyg ir sulaužoma Becketto tradicija, ne paipsoma savotiškos jo paties parasytos instrukcijos. Norėtusi atsisakyti magnetofono, tačiau dar nežinau, kaip bus iš tikrujų.

Tuomet reikia turėti drąsių ir užtikrintų alternatyvų, kuo pakeisti tą magnetofoną.

Garsas yra garsas, jis gali sklisti iš bet kur.

KALBINO AURIMAS MINSEVIČIUS

vietos interpretacijoms. Arba tam-pi tuo simboliu, arba ne. Čia nieko neprivaidsins. Niekada nestatyčiau „Paskutinės Krepo juostos“, jei ne aktorius Juozas Budraitis, kuris savo amžiumi, gyvenimo patirtimi, intelektu gali tapti tuo beketišku simboliu“, – kalba Koršunovas.

Pirmieji teatro laboratorijos principai kuriamo spektaklio rezultatai buvo pristatyti dar gruodžio 27 dieną. Premjeros pristatymas publikai – jau gegužės 30 ir 31 d. 19 val. OKT Studijoje (Ašmenos g. 8, Vilnius). Bilietus platina „Tiketa“.

OSKARO KORŠUNOVONO / VILNIAUS MIESTO TEATRO INF.

Premjeros

„Paskutinė Krepo juosta“

Oskaro Koršunovo / Vilniaus miesto teatras keturioliktaji sezono užbaigia premjera. OKT Studijoje pristatoma daugiau nei du dešimtmiečius Oskaro Koršunovo ir Juozas Budraičio brandinta idėja – spektaklis pagal airių dramaturgo Samuelio Becketto pjescę „Paskutinė Krepo juosta“. Aktorius akistata su publica įvyks gegužės pabaigoje.

Menininkų pasirinktas kūrinių – vienos iš absurdų literatūros klasikos veikalų, kvestionuojančių skaudžią žmogaus amžiaus kaitos temą. Kaip pjescė teigia vienintelis jos

veikėjas Krepas, tai yra jo paties retrospektyvi kelionė priešin. Ilgą gyvenimą jau nugvenęs vyras sėdi savo kambariye, paskendės tarp daugybės juostų su savo paties balso įrašais iš praeities.

„Sumanymas statyti „Paskutinę Krepo juostą“ kilo dar prieš dviešimt kelerius metus, po mano pirmojo spektaklio „Ten būti čia“ pagal Daniilį Charmsą. Per tuos dviešimt metus, kartkartėmis susitikdami su Juozu, vis prisimindavome ši sumanymą. Ir štai dabar juntame, jog jau atėjo laikas“, – apie spektaklio užuomazgas pasakoja Koršunovas.

Spektaklyje vaidinantis Juozas Budraitis – kino, televizijos ir teat-

ro aktorius, sukūrės arti šimto įvairių vaidmenų Lietuvos ir užsienio kine bei televizijoje. Su jo vardu siejami žymiausi lietuviški filmai: „Niekas nenorėjo mirti“, „Jausmai“, „Maža išpažintis“, „Sodybų tuštėjimo metas“.

„Pjesėje daugybė smulkmenų sutampa su asmeniniais dalykais. Tai yra pagyvenusio žmogaus prisiminimai, svarstymai, savo gyvenimo analizavimas, pridarytų klaidų smerkinimas. Tie visi paradoksai iš tiesų vyksta gyvenime, nors ir atrodo, jog gyveni natūraliai ramiai, švelniai, logiškai tvarkingai. O iš tiesų yra daugybė įvairių paklaidų, netikėtumų, nepateisinamų ir nepaaiškinamų dalykų. Visa tai galima rasti Becket-

Teatro oras

Debiutų festivaliu „Tylos!“ Vilniaus Mažajame teatre pasibaigus

Daiva Šabasevičienė

Lygai prieš penkerius metus Lietuvos muzikos ir teatro akademiją baigę Rimo Tumino vadovaujami jauni režisieriai iniciavo debiutų festivalį „Tylos!“. Tada dešimčia premjerinių spektaklių festivalyje prisistatė 30 dar nežinomų, bet talentingų ir ambicingų jaunuojamų teatro kūrėjų – režisierų, aktorių, scenografių, kompozitorių. Šiandien festivalis jau gali būti vadinamas tarptautiniu, nes Jame dalyvavo dvi trupės iš Rusijos.

Būtent svečiai paskatinė įdėmiamu pažvelgti į mūsų teatrinių mokyklų. Šiuo metu vos ne kiekvienas kursas savo darbus rodo profesionalioje scenoje, tad dauguma „Tylos“ darbuojau buvo matyti. Noričiau trumparam apsistoti prie tų spektaklių, kurie Vilniuje buvo rodyti pirmą kartą.

Dainų spektaklis „Gaidos“, nors netrunka nė valandos, palieka solidaus kūrinio įspūdį. Tai konceptualus, iškalbingas ir energetiškai paveikus spektaklis. Tai, ką Valentinas Masalskis daro Klaipėdoje, jau taip visos lietuvių teatrinių kultūros įvykiu. Per porą metų jis sudomino pajūrio jaunimą, dabar visi nori pas jį studijuoti. Gražiausiai pažadės šio miesto jaunimo nesuviliosi: jie savo kailiu patyrė Masalskio teatro specifiką, kuri jiems tapo priimtinia. Rengdamas pirmą Klaipėdos universiteto kursą, jis sugebėjo ne tik įkurti Klaipėdos jaunimo teatrą ir išrūpinti šiokias tokias algas. Masalskio aktoriams jau žadama pastatyti teatrą. Ir ne bet kur, o miesto centre. Paskui Masalskį į Klaipėdą išvyko visas būrys Vilniuje studijuvesių aktorių. Spektaklis „Gaidos“ parodė, kad jie neapsiriko.

Šis darbas sskurtas remiantis lietuvių liaudies dainomis, kurias sudėlio kompozitorė Nijolė Sinkevičiūtė. „Gaidos“ – tai tokis lietuviškai japoniškas kūriny, pasižymintis stipria koncentracija, maksimaliu kūno valdymu, skrupulingai apgalvotais judesiais ir, svorbiausia, išdainuota, išsakyta kiekvieno žodžio prasme. Čia visi kūrėjai ištirpsta vienės kitame ir yra vienodai svarbūs. Be režisieriaus ir kompozitorės labai svarbus dailininkės Renatos Valčik darbas. Jos scenos jausmas imponuoja nuo pat pirmųjų spektaklių, kurtų su įvairiais režisieriais. Masalskio teatro vizijai Valčik itin tinka. Net jeigu scenoje yra tik kėdės ir unifikuoti juodi atlikėjų kostiumai, kiekviena smulkmena (jokių neapgalvotų detalių!) yra skoninguo ir prasminga. Valčik „sustato“ ir šviesas, yų gama subtili, atrodo, net nepastebima, bet organiškai integruoja į veiksmą.

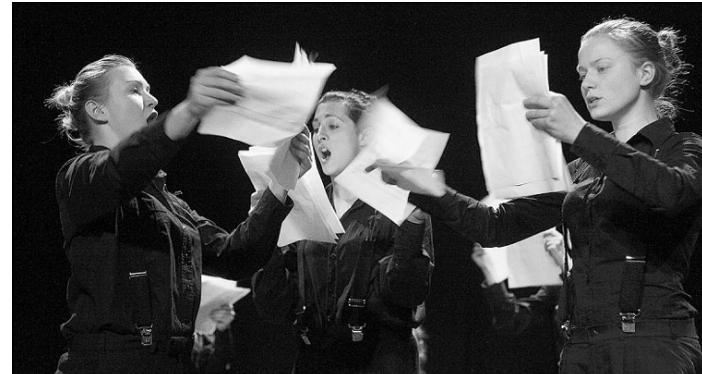
„Gaidos“ – programinis kūriny, nusakantis Masalskio regulą. Pastaruoju metu jis ypač domisi lietuviška medžiaga: stato lietuvių autorius, o naudojamoms lietuvių liaudies dainoms suteikia ypatingą prasminį krūvį, kuris „leidžia“ žiūrovui atsirinkti, „priderinti“ jas prie savo sie-

los. („Jei neįvyksta cheminė reakcija tarp aktorių ir publikos, vadinas, šis menas nereikalingas“, – sakė Valentinas Masalskis.)

„Gaidas“ atlieka ir „senieji“, ir jauniausi aktoriai – Laima Akstinaitė, Vaidotė Bačiškė, Margarita Intaitė, Neringa Krunglevičiūtė, Vaiva Kvedaravičiūtė, Rugilė Latvėnaitė, Jūratė Leinartaitė, Evelina Lozdovskaja, Simona Lunevičius, Pranciškus Megelinskas, Elena Ozarinskaitė, Ieva Pakštytė, Gytis Šimelsonis, Raminta Šnaiukštaitė, Asta Zacharovaite, Donatas Želvys.

Šiame spektaklyje jie tarsi supanāšę, bet pažvelgus įdėmiamu tuoju pat galima atpažinti tuos, kurie su Masalskiu buvo ilgiau. Juo gebėjimas susikoncentruoti, plastinė raiška, iškalbinga mimika – ypač brangintinos savybės. Net nusilenkimai išduoda „naujoką“. Valentino Masalskio mokykla yra autentiškas, unikalus atvejis teatro gyvenime. „Mūsų profesijoje baisi ir sudėtinga yra tai, kad esame iš pianinės, ir pianistas tuo pačiu metu. Mes turime patys suderinti savo vidinį instrumentą“, – sakė Masalskis.

Kita vakarą festivalio žiūrovai pamatė visiškai kitokį spektaklį „Liebe. Schiller“. Šešias aktores „ganė“ Rusijos teatrinių premijų „Auksinė kaukė“ režisūros nominacijoje per-

Laima Akstinaitė, Neringa Krunglevičiūtė, Jūratė Leinartaitė spektaklyje „Gaidos“

KLAIPĖDOS JAUNIMO TEATRO ARCHYVO NUOTR.

ivairūs intertekstai kiekvienam žiūrovui „padovanovo“ įdomi minčių, bet visuma labai mokykliska. Pats spektaklis – tai tik bandymas juo būti. Blogiausia, kad Butusovas visą dėmesį egoistiškai sutelkė į savo režisūriškus reikaliukus, visai pamiršdamas, kad pradedantį ir dar nerastrastą aktorių teatre visada yra įdomiausias. Todėl ši jaunuji spektaklių tenka vertinti kaip ne visai jauno režisieriaus (g. 1961) „trenirė“, atliką kadaise garsėjusio teatrinių mokykloje. Labiausiai kliuvo prasminių požiūrių neartikuliuota aktorių kalba, prastoka dikcija. Tai rusų teatre anksčiau buvo neįsivaizduojama.

„Liebe. Schiller“ visko tiek daug,

talių. Pirmą kartą Mažojo teatro erdvė, kaustanti savo funkciu „ne-rangumu“, staiga pasirodė pakankamai universalū: abu scenos šonai, gylis, avanscena, takas tarp žiūrovų – visa erdvė išnaudota maksimaliai, nors mintis taip ir liko neįreikšta.

Butusovo polinkį į daugiaireikšmį struktūrinį teatrą iprasmino tik kelios ryškesnės scenos. Iš ši lyrinų groteskų įterpta Amalijos mirties scena net „nepersiskaitė“, neturėjo jokio prasminio pagrindo, liko tam tikra sceninė metafora. Amalija, prispaudusi prie kaklo baltą drobulę, pasrūva krauju; tai trunka kelias minutes ir vėl žiūras priverstas kliaudžioti kažkieno pasamonės labintais. Tai suskaičiuotas, numara-

„Paukščiai“

J. VACHTANGOVOS TEATRO ARCHYVO NUOTR.

nai laimėjės režisierius Jurijus Butusovas. Natalia Ušakova, Ulia Sologomina, Vera Panfilova, Jevgenija Gromova, Viktorija Gagua, Polina Puškariuk – garsiojo maskviškio Valstybinio teatro instituto (GITIS) auklėtinės. Jos yra Rusijoje vertinamo režisieriaus Sergejus Ženovacius mokinės. Mokėsi, kaip pačios po spektaklio prisipažino, gyvenimo filosofijos. Tačiau tai, ką pamatėme šiame spektaklyje, apskritai neleidžia jų įvardyti kuo nors išsiskiriančiomis ketvirtakursėmis aktorėmis. „Liebe. Schiller“ – įvairių Schillerio tekstų ir „aplink“ jį gyvenusių ar panašiomis temomis rasiusių autorų popuri. Žinoma,

kad sėdint beorėje Mažojo teatro salėje net buvo sunku atsirinkti, kas, iš kur ir kodėl. Galėjai spręsti muzikinį kryžiažodį: daugybė spektaklyje panaudotos muzikos jų dar labiau suskaldo į gabalus. Išgirdės Fausto Lateno muziką, suprantį, kad režisierius – puikus mistifikatorius, naudojantis tai, kas atpažįstama kitų režisierius darbuose. Nori būti lyriku, bet bijo sentimentalumo, tuomet griebiasi grotesko, bet jo irgi nesukuria. Aktorių vaidinės tiesiai žiūrovams, kuriamos kamerinės scenos, apšviečiant vieną ar dvi veikėjas ir už jų įgylį besišenčią „beribę“ erdvę.

Bet spektaklis atvėrė ir gražių de-

tytas, pritaikytas, privačiai suprashtas Schilleris. Tokia psichoanalitinė dekonstrukcija šiandienos teatre kartais tampa net pavojingesnė už populiarą laiko dekonstrukciją, kurią ypač pamėgo operos režisieriai, nežinantys, kaip nepaskęsti galimos muzikos vandenynę.

Festivalio „Tylos!“ žiuri „Liebe. Schiller“ pripažino geriausiu spektakliu, o uždarymo dieną buvo parodytas visais požiūriais unikalus kūriny – Aristofano „Paukščiai“. Jų pernai pradėjusieji veikti Jevgenijaus Vachtangovo teatro studijoje pastatė režisierius Michailas Milkas. Studiją įkūrė Rimas Tuminas, bet Maskvoje, kur yra net kelios

teatro aukštosios mokyklos, kur veikia daug studijų, jaunieji vachtangoviečiai galėjo pasimesti, o taip neatstikto. Aktoriai Anastasija Asejeva, Lada Čurovskaja, Nino Kantarija, Vladimiras Logvinovas, Anastasija Lukjanova, Darja Odinkina, Jūrius Poliakas, Pavelas Popovas, Maksimas Sevrinovskis, Eldaras Tramovas ir Andrejus Zlobinas buvo įdomūs visą sceninį laiką. Šioje studijoje dominuoja techniškai stiprūs B. Ščiukino aukštosios teatro mokyklos aktoriai, ir nors „Paukščiai“ – pirmasis studijos spektaklis, aktorių komanda ypač gerai „susivaidinus“. Visi skirtingu faktūrų, skirtingu talentu, bet labai atidūs vienas kitam, atviri ir netikėtai išradinti. Spektaklis – lengvas ir šmaikštus, tame gausu intertekštų: Josifo Brodskio eilės, ivairių intarpai, primenantys, kad veiksmas vyksta teatre (du klojantys aktoriai, Peistetairas ir Euripidas, bando pristatyti publikai pjesę, bet niekaip negali prisiminti, koki autorų vaidins – Shakespearė, Čechovą ar Dostojevskį, kol paaiškėja, kad tai bus komedijos tévas Aristofanas, ir pan.). Suvaudinama ir intermedija, skirta Aleksandriui Puškinui ir Natalijai Gončarovai. Aktoriai įtaigiai pasakoja Paukščių miesto atsiradimo istoriją, pripildyta ivairių mikrosiužetų. Sarkazmas, sveika ironija, sugebėjimas valdyti mintį ir čia pat atpalaiduoti sąmonę, pasitelkiant pagrindinį aktoriaus instrumentą – improvizaciją – „Paukščius“ paverčia meniniu kūriniu.

Jauno režisieriaus M. Milkiso spektaklis gavus ir dėl to, kad jis atidžiai perskaityė Aristofano pjesę ir parodė jos grožį, per gausybę sceninių situacijų sudomino puikiai jos kalba. „Paukščiuose“ daug teksto, todėl ji perteikti taip pat svarbu, kaip ir sukurti mizanscenas. Apskritai dramos teatre raiškiai kalbēti ir intonuoti ne žodžius, o mintis tam pa retenybe.

Šikis „Jauni – jauniems“ netiks. Jauni įdomūs visiems. „Tylos!“ uždarymo vakaras – tarytum dar vienas spektaklis, pripildytas netikėtu improvizacijų. Jaunieji išprovokavo savo mokytojus, šie ir šoko, ir dainavo kartu su visais. J. Vachtangovo teatro studijos aktoriai, padovanoję minikoncertą. Vilniaus mažajam teatrui stiklainyje atvežė savo teatro oro, kad „pakyvėvęs pajustum, kokia puiki jo atmosfera“. Juozzo Javaičio mokiniai – trupė „Degam“ – buvo aktyviausi festivalio dalyviai. Dovana tapo Aido Giniočio ir jo mokinijų minibenefisas, kaip ir Ramūno Cicėno bei Eglės Gabrėnaitės mokinijų Artūro Dubuko ir Lauros Rakauskaitės jaudinančios dainos. Festivalio programą sudarė Gabrielė Tumėnaitė, Ingrida Ragelskiė ir Kirilas Glušajevas, pastarasis buvo ne tik viso festivalio moderatorius, bet ir siela, sujungusi visus Vilniaus mažajame teatre vykusius „Tylos!“ renginius. Rimo Tumino mokiniai, matyt, jau subrendo valdyti ši teatra.

Drabužio magija

Barbaros Layne paroda „Švytējimas“ VDA tekstilės galerijoje „Artifex“

Justina Kučinskaitė

Išmaniosios tekstilės (*smart textile*) kūrėja, Konkordijos universiteto (Kvebekas, Kanada) profesorė Barbara Layne šiuo metu Vilniuje, galerijoje „Artifex“, pristato pirmąją savo personalinę parodą per dešimtį metų. Ironiška, bet dėl streiko Bruselio oro uoste užstrigus Barbaros bagažui, parodoje eksponuojama tik darbų dokumentacija. O kodėl prieikė net dešimties metų elektronizuotų drabužių kolekcijai sukaupti ir apie tai, kas ją patraukė prie išmaniosios tekstilės, autorė atskleidė viešoje paskaitoje gegužės 17 d. VDA „Titanike“.

Barbara Layne vadovauja Konkordijos universiteto Vizualinių menų ir inžinerijos studijų programas studentų grupei, kuriančiai išmanijų medžiagą, drabužių ir tekstilės objektus. Tyrimu bazė atsirado įkūrus „Hexagram“ medijų meno ir technologijų institutą. Ši stambi investicija – tai vienas ryškesnių vietinės vyriausybės kultūros politikos pavyzdžių, kai į meną žiūrima kaip į pelną nešančią pramonės šaką. Priešingai kaimyninės JAV kultūros politikai, kanadiečiai, pasak Barbaros, suvokia ne tik kultūros svarbą identitetui, bet ir jos finansinių potencialą, todėl ženkliai remia kultūrą tiek miesto, tiek regiono lygiu ir mato tai kaip būdą pagyvinti ekonominių bei kultūrinėj šalies gyvenimą. Po kelių specialiai tam įkurto Kanados inovacijų fondo injekcijų

šiandien „Hexagram“ institutas jau užaugino kartą menininkų, kurie bendradarbiauja su įvairių sričių mokslininkais, eksperimentuoja su pažangiausiomis technologijomis.

Mokslo ir meno sintezės idėjos atsispindi ir studijos „subTela“, kuriai vadovauja Barbara Layne, veikloje. Jos pirmenis siekis – išgauti magiją iš drabužio, sukurti ka nors aktualaus šiandien, kas kalbėt apie identitetą ir apie kultūrą per dizainą – pasiekta pasitelkus elektroniką. Studijos pavadinimas (lot. „po drabužiu“) parinktas atsižvelgiant į pagrindinį technologinį principą, kai mikroelektronikos elementai įsiuvami po audiniu. „Paverinti“ audiui turi išlikti viensluoksniai, minkštai ir visiškai pritaikyti dėvėjimui. Tad eksponuojamuose drabužiuose natūralios medžiagos audžiamos kartu su mikrokompiuteriais ir jutikliais išoriniams stimulams priimti ir į juos reaguojantiems paviršiams sukurti. Iš švesą skleidžiančiu diodu sukurti valdomi ekranae pristato besikeičiančius raštus kaip lanksčios šveslentės. Bevielio perdavimo sistemos palaiko komunikacijos realiu laiku galimybę. Tieki interaktyviuose tekstilės objektuose, tiek nešiojamose aprangos sistemoje tekstilė nurodo į medžiagos socialinę dinamiką bei interakciją su žmogumi. Tai bene svarbiausias aspektas Barbaros Layne kūryboje.

Jos kurti drabužių modeliai tarsi „antroji oda“ prisitaiko prie juos dėvinčio individuо porcikų, išreikšia jo asmenybę ir perteikia socialinę informaciją.

Tūkstantmečius skaičiuojančioje kostiumo istorijoje drabužiai turėjo pačių įvairiausią funkciją – gynybinę, reprezentacinę, maskuojančią, deformuojančią ir t.t. Naujos kartos elektronizuoti Barbaros modeliai – vienu metu ir ekstravertiški, ir intravertiški. Gan atvirai replikuojantys skaitmenizuotos komunikacijos amžių, kuriaiame gyvename. Pavyzdžiui, „Currente Calamo“ kolekcijoje drabužiai tampa trumpų žinučių, pasiūst per „Bluetooth“ sistemą, transliuotojais. Pats pavadinimas skatina rašymą nemastant, o nusiųsta žinutę tampa vieša.

Vienas konceptualėsnių darbų, eksponuojamų parodeje, yra „Jacket Antics“ („švarkai-pokštai“). Vyriškame ir moteriškame švarkuose jautros šveslentės, kuriose bėga teksto eilutės. Viename švarkų eina tekstas ir vaizdai apie įvairiausius išradimus Kanadoje, kitame – apie tos šalies, kuriaiame švarkai eksponuojami, išradimus. Kai kostiumų dėvėtojai – vaikinas ir merginė – susikimba už rankų, atsiranda trčioji žinutė, susijusi su kokiu nors abiem šalims bendru išradimu.

„Tornado suknėlėje“ („The Tornado Dress“) menininkė rado būdą, kaip drabužyje animuoti gamtos jėgas. Joje realaus tornado nuotraukos antspaudas išsiuvinėtas su laidiniais siūlais ir elektroniniais komponentais. Trys maži jutikliai, įsiūti suknelės išorėje, reaguojant aplin-

koje esančią švesą. Priklasomai nuo švesos kieko, suknėlėje atsiranda skirtinti mirksintys raštai. Šis drabužis, kitaip nei kiti kolekcijos modeliai, jokios papildomos praktinės funkcijos neatlieka. Tiesiog apsilveli suknėlė ir vaikstai pričiai švesos šaltini, o tau ties kojomis blyksi tikras tornadas.

Lyginant su kitu „Hexagram“ menininkų kuriamais išmaniosios tekstilės darbais, Barbaros Layne modelius vienija stilius, orientuotas į greitą efektą. Menininkė juokauja, kad, priešingai nei sufleruoja „subTelos“ pavadinimas (angl. *subtle* – „subtil“), jos darbai nepasižymi ypatingu subtilumu, o blyksi, mirga ir švity.

Medžiagose įtausti tekstai dažnai susiję su vietas – miesto ar galerijos, kurioje jie eksponuojami, – specifika. Keliaudami iš vienos parodos į kitą, jos audiniai prisirenka nuorodą apie aplankytas vietoves. Tai liudija, kad menininkai svarbių jos kūrinių resepcija. Viena Barbaros Layne mėgstamų strategijų yra išleisti savo studentus, apropnus elektroninės tekstilės modeliai, į viešumą ir stebėti pirmę visuomenės reakciją. Vėlgi, kadangi darbai gan efektingi ir nereikalauja ilgos kontempliacijos, paprastai tokis performansas gretaitai sukelia teigiamą sąmyšį ir nuostabą. Žiūrint į verslo poziciją, visuomenės reakcijos tyrimas gali būti pirminis rinkos tyrinėjimas naujai produkcijai.

Nors kol kas pagamintų audinių

„Tornado suknėlė“ M. SIEGAL NUOTR.

studija „subTela“ neparduoda, Barbara Layne neabejoja, kad ateityje išmaniosios tekstilė bus plačiai naudojama ir populiarū. Kol kas studioje iš daugybės nepavykusiu eksperimentų pagaminami 2–3 kokybiški modeliai per metus. Jie nereprodukuojami, nes menininkės paprasčiausiai nežavi mintis leisti laiką dubliuojant jau sukurtus darbus, užuot ieškojus naujų idėjų. Kita vertus, technologijų brangumas ir didžiulės laiko sąnaudos leidžia sukurtus darbus eksponuoti tik galerijose, muziejuose ir technologinio dizaino renginiuose.

Tad kol kas elektroninė tekstilė lieka siauram elito ratui praeinama pramoga. Ypač ja domisi su šou verslu susiję asmenys – roko žvaigždės, grandiozinių renginių rengėjai ir futuristinių filmų kūrėjai. Bet kas gali žinoti – gal netoliome ateityje, padirbėjus dizaineriams ir mokslininkams, drabužiai taps nauja komunikacijos aplinka.

Paroda veikia iki gegužės 25 d.

Pasitraukimai ir prisitraukimai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

provincialais ir vakarietisko konteksto marginalais, netapo pirmaujančiųjų, madingiausią, „aktualiausią“ dailės srovį lyderiais ar bent eiliniais nariais. Be to, daugelis pasuko į komercinės, saloninės dailės pusę.

O sovietinėje Lietuvoje likė dailinkai daugiau ar mažiau orientavosi į „universalias tipes“, taigi – „tikrą meną“, ir kai kuriai aspektais buvo net labiau kosmopolitai nei reakcingos išeivijos diasporos (prisiminkime kad ir Jurgio Mačiūno konfliktą su tautiečių bendruomenė JAV). Tame yra dalis tiesos.

Kita vertus, vietiniai dailininkai, atvirai ar saikingiai koketuodamis su okupaciniu režimu, jau sovietmečiu victimiame kontekste užsitarnavo daugiau ar mažiau solidų statusą, ką jau kalbėti apie socialines garantijas. O tie, kurie sovietmečiu buvo salygiškai nuošaliai, atvirai nelindo prie lovio, atgavus nepriklausomybę irgi „susigrąžino“ sau priklausantį statusą ir vietą dailės istorijoje.

Tuo tarpu didžioji dalis išeivijos dailininkų ir po Nepriklausomybės atgavimo liko tarsi „niekieno žemėje“ – nei su „Vakarais“, nei su „mu-

mis“. Galbūt salygiškai solidesnę vietą yra užémę tie, kurie aktyviai palaikė ryšius su Lietuva, t.y. tie, kuriuos vedžiojo (ir vežiojo po „plačiąją tėvynę“) „už nosies“ sovietinio saugumo tarnybos, besinaudodamas naivių dailininkų nuoširdžia nostalgija „prarastam rojui“ (prisiminkime „i tėvynę“ pervažtų laikais atvilioto Kazimiero Žoromskio gana liūdną atvejį ir pan.).

Taigi šia paroda „Kunstamera“ tarsi bando apversti schemą aukštyn kojomis ir išeivius parodytai kaip „pragresyvesnius“, be to, įdomi, vertinga surinkta kompanija ir jos geografija: „...antrasis tikslas buvo surinkti kuo įvairesnius autorius iš kuo įvairesnių šalių, todėl šalia JAV imigrantų (Galdiko, Bagdono, Viesulo, Urbaitės, Žoromskio, Zapaus, Lapės, Kurauskos) pristatomė „prancūzus“ (Gailius, Mončys), „kanadiečius“ (Tamošaitis), „australas“ (Ratas, Urbonas, Šalkauskas)“. Nors ši galerija neturi didžiulių salių, tokiomis koncentruotomis parodomis, manyčiai, gali kokybiškai paveikti ir mūsų dailėtyrinį diskursą.

Vis dėlto norčiau tarti keletą žo-

džių apie terminologiją, t.y. pačią *abstrakciją*. „Kaip nutiko, kad dauguma emigravusių Lietuvos menininkų, Kauno meno mokyklos auklėtinii, išaukė figūratyvia postimpresionistine Vienožinskio, ar Galdiko, ar Dobužinskio dvasia, išikūrė Vakaruose, tapo abstraktionistai?“ Kalbant ne tiek apie paviršinius stilius, o apie gilesnius mentaliteto lygmenis, mano asmeninių įsitikinimų, tiek išeinavai, tiek Sovietų Sajungoje kūrė dailininkai (kalbu maždaug apie XX a. 6–8-ajį dešimtmetį) liko realistai, romantinio peizažo, tipiskais Kauno dailės mokyklos astovais.

Tik „vakarietiniai“ tų romantinį realizmą stilizavo vienaip (kiek paveikti atitinkamų srovų ir taikydamiesi prie komercinės rinkos), o Sovietų Sajungos dailininkai – kiek kitaip. Tačiau nei vieni, nei kiti, be retų išimčių, taip ir netapo grynaisiais abstracionistais, nes tai neįmanoma nepergyvenus tam tikrų civilizacijos raidos (o gal degradacijos) standūj. Taigi, tarp išeivijų ir sovietmečio modernistų yra daugiau panašumų nei skirtumų.

Didžioji dauguma lietuvių daili-

Ekspozicijos fragmentas

ninkų, nesvarbu, atsidūrusių Vakaruose ar kūrusių Sovietų Sajungoje, liko tarpukario dailės, savo išteklo tautinio mentaliteto stadijoje, varijavo *ars programā* ir XIX a. pabaigos postimpresionistinių, XX a. pirmos pusės muosaikėnių ekspressionistinių dailės srovų „programas“ (bent jau dauguma parodoje pristatomų kūrinių tą partvintina), žinoma, neneigiant kai kurių „aktualių“ to meto dailės įtakų. Tai nėra savaimė nei blogai, nei gerai – neigiamos ar teigiamos sa-

vybės, ypač spekuliuojant „progresu“, tiesiog prikergiamos tam tikrų interesų kontekstuose. Kita vertus, mūsų išeivijos dailė yra atsidūrusi gana nepalankioje situacijoje tiek tuometinio Vakarų internacinalinio avangardo, tiek ir sovietmečiu rašytojų dailės istorijos atžvilgiu. Bet tikėkimės, kad „Kunstamera“ ir panāšios iniciatyvos situaciją pakeis.

Paroda veikė iki gegužės 18 d.

Nepatogumo intervencijos

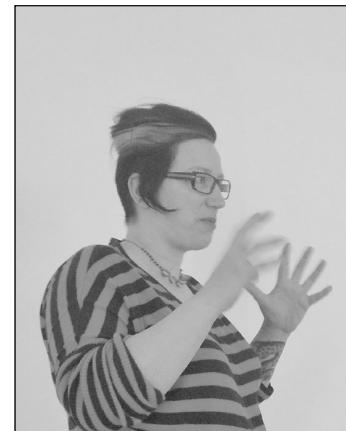
Estų menininkės Mare Tralla prisistatymas performansu dirbtuvėse „Kabantys kūnai. Stebėjimo praktikos“

Šis tekstas yra menininkės pasakojimo fragmentų perpasakojimas. Mare Tralla į Estijos meno ir žiniasklaidos lauką įsiveržė 10-ojo dešimtmečio viduryje. Dabar ji pripažinta ir svarbi Estijos dailės istorijos ir dabarties dalis. Tralla reikšminga ir tarptautiniu mastu, yra dalyvavusi Oberhauzeno, Maskvos filmų festivaliuose, daugybėje etapinių parodų, pavyzdžiu, „Lyčių kontrolė“ („Gender check“, 2010, 2011). Autorė tyrinėja savivoką, lyčių savykius, neatitikimo jausmą. Jos kūriniai beveik visada siekia ardyti klišės.

Kai pradėjau kurti, Estijos mene buvo ieškojimų laikas. Visi viską norėjo išbandyti. Man rūpejo moters tema, nes aš moteris, ir aškiai supratau, kad yra skirtumas, bet ne laikiau savęs feministė. Kolegos man siūlė prisijimti feministės vaidmenį, nes tai gali būti paklausu tarpautinėje scenoje. Tuo metu apie feminizmą labai mažai žinojau ir dar mažiau buvau skaičius.

Jau vienas ankstyviausių performansu – „Iliuzijų dažymas“ („Breaking Illusion(s)“, 1993) – siejosi su manimi, juo norėjau sunaikinti savęs įsivaizdavimą. Dirbau su atvaizdo nykimo, netvarumo idėja. Viena performansui reikalinos konstrukcijos dalis buvo iš stiklo. Maniau, kad tai labai trapi medžiaga. Negačiau sau leisti užsiimti bandymais, nes man tai būtų buvę paprasčiausiai per brangu. Performanso metu, kai iš antro aukšto ant stiklų rindenau ir mėčiau akmenis, supratau, kad stiklą įveikti nėra taip jau paprassta. Man tai buvo netikėta. Gali mėtyti kiek tik nori akmenų, stiklui – nėko. Atakliai stengiausi pasiekti dužimo efektą. Įtampa augo. Dėl vienos turėjau vieną ypač didelį akmenį. Gerai užsimojus galiausiai sugriuvi visa konstrukcija, su visais šviestuavis. Tuomet net nepagalvau, bet galėjo ir ką nors užgauti. Tačiau niekas nenukentėjo ir nepykso, vėliau minėjo, kad destruktivumo energija buvo išpūdinga. Su vandeniu tirpinti savo atvaizdą sekėsi kur kas geriau.

1994–1995 metais kartu su Mari Sobolev ir Marko Laimre rengėme televizijos laidą pavadinimu „Taip-Ne“. Ji buvo apie šiuolaikinį meną, o filmuojant atlikdavome nemažai performansu, bet kurdami laidą darėme viską, ką tik norėjome ir supgalvodavome, nes nė neįsivaizdavome, kas turėtų būti ir kas yra galima, o kas ne. Daugeliu mūsų net televizorių neturėjo. Sugalvojam, pavyzdžiu, kad ši laida bus apie pinigus ir meną, – taip ir darom. Procesas būdavo labai kūrybingas. Manau, kad šiais laikais nieko panašaus darysti jau būtų neįmanoma. Na, ne bent kokoje pogrindinėje televizijoje. Bet tai buvo Nacionalinė Estijos televizija... Viskas baigėsi tuo, kad vienos ministerijos koridoriuose filmavom performansus (tema – didelis savižudybių skaičius),

Mare Tralla

ir vadovybei tai nepatiko. Iš Socialinių reikalų ministerijos buvo pa-skambinta televizijai ir pasakyta, kad tai turi liautis tiesiog dabar.

Tada jau buvau suvokusi, kaip veikia žiniasklaida, kokie jos dėsninumai. Todėl kai pasigilinus nu-sprendžiau imtis feministinės kūrybos krypties, labai aškiai supratau, kad jei to imuos, reikia viską daryti triukšmingai. Kiek įmanoma garšiau, nes kitaip net pradėti beprasmiška. Juk niekam nerūpi tas feministas. Šitas žodis apskritai yra kaip keiksmazodis iki šiol. Tuomet sąmoningai įėmiau naudotis kiekviena, kad ir mažiausia, galimybe būti matoma žiniasklaidoje.

Jau savo televizijos laidoje „Taip-

kė ypač didelio žiūrovų dėmesio. Po laidos taip apsiréde nuėjome į barą ir supratome, kaip smarkiai iškrentame iš pilko konteksto. Bare buvo kultūros studijų dėstytojas Sergejus Stadnikovas. Jis su panieka mane pavadinė, „bjauria būtybę“. Prasitarau vienam žurnalistui, jis tai pavertė antrašte ir po kurio laiko šis pavadinimas man lipte priliupo. Kažkuo prasme tai mane labai išlaisvinė, galėjau elgtis, kaip panorejusi.

Pagrindinis tikslas tapo būti matomai. Visa mano kasdienybė virta vienu dideliu performansu. Kiek-vieną kartą eidama į gatvę stengiausi kiek įmanoma ryškiai išsiskirti iš minios. Čia, žinoma, kalbu apie estiškus standartus, nes Londone tokis įvaizdis tebūtų kūrybingas. Skutau galvos plaukus, pyniau kasas viršugalvijoje, naudojau iavirų makiažą, ryškius ir keistus drabužius. Sulaukdavau daug dėmesio ir man tai pasirodė labai įdomu. Iš pradžių dėmesys sukuria daug nepatogumo. Praradau privatumą. Bet vėliau tai tampa labiau panašu į žaidimą, ypač kai suprantai, kad vien faktas, jog išsiskirti iš minios, žmonėms kelia klausimus. Kartais kertinius.

Aktyviai lindau į eterį. Pasisakinejau visomis temomis, kokias tik žiniasklaida sugalvodavo esant svarbu aptarti. Narkotikai, kas tik norit.

Mare Tralla, kadras iš videodarbo „Beprotiška meilė“. 2011 m

Ne“ mes atrodėme ekscentriškai. Pirmame performanse dėviu juodus, niekuo neįssirkiriančius drabužius, o iš filmavimą rinkomės pasidabinę taip, kad akį rėžtume. Aš esu storoka, ypač jei matuosim pagal estiškus standartus. Galit įsivaizduoti, kaip atrodžiau apsiteimusi žerintį žydrą ir rožinį apdarą ir apsilankusi ryškiai oranžinį švarkelį. O ant galvos – apversta močiutės beretė. Mano drauge Mari labai aukšta, beveik dviejų metrų įgio. Ji į eterį išėjo irgi apsiteimusi trumpą suknele ir ryškiai rožiniai sportbačiai. Marko dėvėję juodus marškinėlius su neonine kaukole. Atrodėme radikaliai. Ir laidos anonsas buvo dviprasmiškas – imitavome, kad palaipsniu apsinuoginame sakydam: „Mes dar nesame tikri, kiek atskleisime apie meną...“. Dėl to pirmoji laida sulau-

žurnalistaiprato kreiptis į mane. Rodydavausi ir blizgiuose žurnaluse, kurie smalsavo apie tą keistą moterį menininkę. Kalbėdavau visiškai atvirai, man liko išpūdis, kad žmones labiausiai provokavo visiškai atviras kalbėjimas. Dabar kai galvoju, tas mirgejimas žiniasklaidoje galbūti vadinas performatyvia praktika, nes nuo pat pradžių labai aškiai supokiau, ką darau, – norėjau gauti kiek įmanoma daugiau dėmesio feministui, nes 10-ajame dešimtmetyje to labai reikėjo. Na, bent išprovokuoti žmones pagalvoti apie lyčių vaidmenis, apie inerciją jų atžvilgiu.

Ir nors vienais metais toks žurnalias mane pripažino viena svarbiausią žmonių Estijoje, buvau iškart po prezidento pirmame penketuke, supratau, kad meno pasaulyje į mane rimtai nežiūrima. Tada apkla-

siau daug svarbių Estijos meno ir kultūros vyru, uždavaujiems tik vieną klausimą: „Ką Jūs manote apie Mare Trallą?“ Klausinėjau neoficialiai, kasdieniškoe aplinkoje. Pavyzdžiu, kokiame nors bare ar panašiai. Ta medžiaga buvo panaudota mano 1996 metų performansse „Bučinys“. Rodžiau vyrus, kalbančius apie manę ekrane-veidrodje, o kol jie kalbėjo, tepliojau juos lūpdažiais, bučiavau jų atvaizdus, mėčiau į juos dažus. Tai buvo mano feministinis kerštas estiškam vyru meno pasauliui. Tai paprastas performansas, bet juo įžengiau į jų teritoriją. Ir jie, žinoma, visi atėjo į save pažiūrėti.

Vėliau kūriau ir politinėmis temomis. Performanse „Estiška svajanė“ (1996) reflektavau beatodairišką šalies norą veržtis į Europos Sąjungą. Atlikau jį dieną prieš išvykdama į Londoną. Daugelio nuomone, tai buvo emigracijos išvakarės, nors pati maniau, kad išvykstu tik metams. Atkūriaus susapanuotą košmarą, kuriame stengiausi nupūsti Estijos vėliavą į man niekaip nėscina. Man visada nacionalizmas kėlė nejaukumą. Performansu ironizavau nacionalinį orumą. Pūčiau su fenu mėlyną, juodą ir Baltą dryžius, po jais buvo ES vėliava. Tai darydama dainavau nacionalistines

nuogu kūno, tačiau tai pirmas videodarbas, kuri įsigijo Estijos meno muziejus KUMU. Dabar tie studenai yra garsūs šalies kultūros veikėjai, pavyzdžiu, viena videodarbe apsinuoginusi mergina kurį laiką vadovavo Menotyros katedrai. Todėl savotiškai dar smagiau, kai kūriny kokia nors proga pademonstruojamas.

Dabar svarbios visai kitos temos. Paskutiniu metu daugiausiai kuriu videoperformansus arba videokūrius. Kadangi neturiu savo studijos, tenka išsigalvoti ir alternatyviu būdu dirbti. Pavyzdžiu, nesenai Londonie viešose erdvėse sodinau bulves. Buvo labai keista, kad niekas man nicko nesakė ir tarsi nepastebėjo, nors įstatymai labai aškiai nurodo, kad viešose erdvėse griežtai draudžiama bet ką sodinti. Labai norėjau, kad kas nors bent paklausytų, ką aš čia veikiu.

Estijoje labai svarbu turėti savo užsiaugintų bulvių. Niekada nebuvau pirkusi bulvių. Pirmą kartą tai padaryti teko Anglijoje. Tos bulvės buvo beskonės ir byrėjo, negalėjau nieko iš ju pagaminti. Mano performans bulvės tapo kultūrinį skirto simboliu. Kadangi Londonie neturiu galimybės išsiauginti bulvių, nusprendžiau pasiskolinti viešas erdves. Po kelių mėnesių žiūrėsiu, kas iš to išėjo. Šis kūriny atsirado parodai „Pomirtiniai sodai“ („Afterlives of Gardens“), kuri dabar veikia KUMU. Galima sakyt, kad jis užsakytas institucijos.

Tačiau dalis kūrinių atsiranda ir be jokių skatinimų, kuratorių ar meno įvykių. Pavyzdžiu, kai mano gyvenimą labai pasikeitė ir nuolat jaučiau netilpimą į situaciją, turėjau kaip nors į tai reaguoti. Todėl dariau nuotraukų seriją, kur stūmiam save į ankstesnę padėti (pvz., vaiko lovele), vaizde diskomfortas akivaizdus. Vieną fotosesiją rengiau į sode, kur nuogumu šiurpinau sausus musulmonus kaimynus.

Dabartiniai mano performansas tapo daug tylesni ir paprastesni. Jie dažniau tiria mano, kaip moters ir queer žmogaus, emocijas. Jie vis dar susiję su asmeniniu gyvenimu, mano kūnu. Daug menininkų yra darę performansų, kai jie buvo jauni ir gražūs. Aš norėjau parodytis save tokiai, kokia esu dabar. Gal siek tiek pastiprinant išpūdį vaizdo režisūra. „Beprotiška meilė“ („Crazy Love“, 2011) rodau save trikdančiai stambią. Čia savo namuose per televizorių žiūriu į labai gražias moteris. Kūrinyje akivaizdus ilgesys. Kalbu apie nepritapimą, troškimą būti priimtai. Čia yra keli prasmiai sluoksnių. Šis, kaip ir dauguma mano performansų, vyksta ne prieš žiūrovus, bet prieš kamerą ar kitaip. Performansu gali būti net tekstas. Bet pirmiausiai, kad ir ką kurčiau, tai turi būti kas nors, kas mane įtraukia, man rūpi.

PARENGĖ
MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

Visus filmus kūriau sau

Mirė rusų režisierius Aleksejus Balabanovas

Šeštadienį nuo širdies smūgio mirė rusų režisierius Aleksejus Balabanovas. Jam buvo penkiasdešimt ketveri. Paskutinį režisieriaus filmą „Ir aš noriu“ ši pavasarį dar spejo pamatyti ir Vilniaus „Kino pavasario“ žiūrovai. Tai buvo jo atsisveikinimas su kinu ir su savimi. Filmo finale Balabanovo suvaidintas kino režisierius miršta stebuklingos varpinės papédėje. „Ir aš noriu“ Balabanovas kūrė žinodamas, kad jam liko gyventi gal pusmetis, bet išgirdės Venecijos kino festivalyje pernai jam sukeltas ovacijas pradėjo rasti scenarijų naujam filmui apie Josifo Stalino jaunystę.

Balabanovas – profesionalus vertėjas, 9-ajame dešimtmetyje tarnavo Afganistane. Grįžęs Maskvoje baigė Aukštuoju režisierių ir scenaristų kursus. Kurti kiną jis pradėjo Urale – gimbant į Sverdlovską (dabar Jekaterinburgas), vėliau persikelė į Sankt Peterburgą. Ankstyvieji Balabanovo filmai „Laimingos dienos“ (pagal Samuell Becketta) ir „Pilis“ (pagal Franz Kafką) žadėjo naują intelektualaus kino žvaigždę. Bet visuotinį pripažinimą jam atneše iškart kultiniu tapę filmas „Brolis“, kuriami pagrindinių vaidmenų kūrė vėliau tragiskai kalnuose žuvęs Sergejus Bodrovas jaunesnysis. Jis vaidino ir bene daugiausiai kontroversių sulaukusime Balabanovo filme „Karas“ – atvirai tendencingame pasakojime apie karą Čečenijoje. Priešiškai buvo sutiktas vienas geriausių režisieriaus filmų „Krovinis 200“. Šis metaforiškas pasakojimas apie milicininką – žudiką manią, matyt, geriausias paaiškinimas, kodel žlugo SSSR. Ki- no kritikė Larisa Maljukova rašė, kad „pagrindinė jo kino savybė – absoluti laiko klausa, sugebėjimas jausti (norisi pasakyti „liesti“) chro- notopą kaip ekstremalų pasamonės krešulį“.

Balabanovas buvo laikomas mizantropu ir ksenofobu, jis erzino kritikus ir žiūrovus, pažiūdinėjo tabu ir šokiravo atviromis Rusijos degradacijos scenomis. Jis sukūrė 14 filmų, buvo laikomas nebuvo rožėm klotas. Autokatastrofą žuvo aktorė, vaidinus pagrindinį vaidmenį taip ir nebaigtame jo filme „Upė“. Mačiusių filmuotą medžiagą tvirtina, kad šis epinis pasakojimas apie Sibirą galėjo tapti tikrūs devurūs.

Pasak kultūrologo ir žurnalo „Iskusstvo kino“ vyriausiojo redaktoriaus Daniilo Dondurejaus, Balabanovas ne tik buvo savo kartos lyderis, bet ir „režisierius, kuris šiuolaikinio rusų kino istorijoje liks žmogumi, pačiomis radikaliumišmis ir tiksliausiomis meninės išraiškos prie- monėmis, savo vidiniu matymu at- skleidusiu XX a. 10-ajį ir XXI a. 1-ajį dešimtmecius“.

Pateikiame vieno paskutinių režisieriaus interviu, kurį jis pernai ru- denį davė žurnalo „Ogoniok“ ko- respondentei Marinai Suranovai,

fragmentus. Interviu skirtas Balabanovo filmui „Ir aš noriu“.

Jūsų filme nėra nė vieno profesio- nalaus aktoriaus. Netikite aktoriais?

Esmė ne ta, tikiu ar netikiu. Čia svarbu kas kita. Štai pagrindinis mano herojus buvo banditas, dabar taip o verslininku, gyvena Suomijoje. Mano herojai taip pat kariavo Afganistane, daugybė žmonių pražu- dė. Koks aktorius tai galėtų suvaidinti? Visi mano herojai vaidina save. Filmuoti pasiprašė patys, pi- niugų jiems nereikia. Filme pasako- jamos istorijos paimtos iš realybės. Pavyzdžiu, vienas iš herojų prisimini- né, kaip jis kartą išėjo iš pirties, kioske paprašė alaus, o pardavėjas jam atsakė: „Uždaryta.“ Taip mano he- rojus naktį pakėlė kioską keliamuoju kranu, pasiėmė alaus, o kioską pastatė atgal. Viskas taip ir buvo, iš tikrųjų. Aš labai ilgai kovoju su pro- fessionalais aktoriais – noriu, kad jie nieko nevaidintų. O jie visąlaik ban-

kad jums nebepatinka jūsų anks- tesni filmai?

Man jie niekad nepatiko. Kai kuri filmą, išdedi tiek energijos, filmuoji apie save, o paskui žiūri ir galvoji: „Kodėl taip padarei, kodėl?...“ Pa- prastai būni labai nepatenkintas.

Kodėl Jūsų filme dvasininkas pri- imai keturių žmonių žudiko išpažin- ti ir paskui jį palaimina?

Taip būna labai dažnai, o gal ir visada. Jeigu žmogus atlieka išpa- žinti, kaip galima jo nepalaiminti?

Scenarius taip ir buvo sumanytas, kad Jūs vaidinsite režisieriu, o gal tai nusprendėte jau pradėjës fil- muoti?

Ne, taip buvo sumanya scenarijuje nuo pat pradžių. Nusprendžiau vaidinti pats, nes profesionaliu aktorių filme nebuvu, tai buvo principinis pasirinkimas. Šiame filme viskas „tikra“ – nuo pradžių iki pabaigos, todėl ir režisierius turi būti, kaip čia pasa-

„Ir aš noriu“

do įkišti savo trigrąsi. Kartais sakoma, kad teatro aktoriai tikresni. Bet teatras taip pat gadina aktorius. Vi- sus aktorius. Jie visi maivosi. Man įdomiau dirbtis su banditu – rimtas žmogus, pistoletą nešiojasi.

Filme „Akla višta“ buvo atvirkšciai. Ten banditus kaip tik vaidino pro- fessionalūs aktoriai.

Todėl, kad tai komedija. Juodoji komedija, žanrinis kinas, kurį mū- sų šalyje priėmė tik po kurio laiko.

Moteris, kuri „Ir aš noriu“ vaidina prostitutę, taip pat tikra prostitutė?

Ne, ji mokosi kino režisūros. Rinkausi iš penkių, kurios sutiko nuogos lakstyti po speigą. Nemeluošiu – mergina paskui susirgo, bet nemirė. Filmuojant „Ir aš noriu“ nenu- kentėjo né vienas profesionalus aktorius, nes jų ten nebuvu.

Kaip Jūs nusprendėte, kuris iš filmo heroju išsigelbės, o kuris – ne? Taip išeitū, kad sprendėte už Dievą.

Filme sprendžia ne Dievas, herojai paimami į kitą planetą. Pateki- ten – jiems laimė. Apie tai filmo pradžioje pasakoja berniukas. Tie, kurie buvo paimti, labai daug kentėjo. Tam, kuris skriaudė žmones arba kūrė blogus filmus, nėra kelio į laimę.

Jūs vaidinate režisieriu, kuris fil- muoja blogus filmus. Ar tai reiškia,

kius, tikras. Filme nicko nepastatyta specialiai. Jokių dekoracijų ir rek- vizito. Net medinių parduotuvei su didele iškaba tikra. Ką jau kalbėti apie sugriautas cerkes. Režisierius, kuris tai pamatė, negalėjo nefilmuo- ti. Išsivaizduokite – cerkvė sugriuvu- si, bet tapyba ant sienų liko ir tai labai gražu. Ir varpas filme tikras – scenoje, kur banditas Matvejus laidoja tévą. Viskas realu, mes nieko nesugalvojome. Juk viską filmavome Tverės srities Bežecko rajone, ne toks jau ten ir užkampis.

Dekoracijų nestatėte, aktoriams pinigų nereikia, galima pamanyti, kad filmuodamas turėjote finansavi- mo problemus...

Žinoma, esménne pinigai. Man atrodo, kad tikrą kiną ir filmuoti lengva. Sugalvojau „Ir aš noriu“ praėjusį metų (2011 m. – red. past.) rudenį. Nufilmavome labai greitai. Pradėjome vasarą, o baigėme liepos pabaigoje. Jei kalbate apie pinigus, jais juk užsiima produseris, ne aš. Kaip dažniausiai būna? Produseris skaito scenarijų ir sako, filmuose ar ne. Mano produseris – mano draugas, mes kartu mokčmės, gyvenome viename kambaryje. Nors, tiesą pasakius, tikrų draugų aš neturiu. Man jų pa- prasčiausiai nereikia, mēgstu būti vienas.

Paprastai Jūsų filmus publiką

kad jums nebepatinka jūsų anks- tesni filmai?

Man jie niekad nepatiko. Kai kuri filmą, išdedi tiek energijos, filmuoji apie save, o paskui žiūri ir galvoji: „Kodėl taip padarei, kodėl?...“ Pa- prastai būni labai nepatenkintas.

Kodėl Jūsų filme dvasininkas pri- imai keturių žmonių žudiko išpažin- ti ir paskui jį palaimina?

Taip būna labai dažnai, o gal ir visada. Jeigu žmogus atlieka išpa- žinti, kaip galima jo nepalaiminti?

Scenarius taip ir buvo sumanytas, kad Jūs vaidinsite režisieriu, o gal tai nusprendėte jau pradėjës fil- muoti?

Ne, taip buvo sumanya scenarijuje nuo pat pradžių. Nusprendžiau vaidinti pats, nes profesionaliu aktorių filme nebuvu, tai buvo principinis pasirinkimas. Šiame filme viskas „tikra“ – nuo pradžių iki pabaigos, todėl ir režisierius turi būti, kaip čia pasa-

Aleksejus Balabanovas

suprantą ne iškart, o po metų kitų. Reikia laiko, kad juos suvoktu.

Ivairiai atsitinka. „Kūrikas“ kaž- kodėl patiko iškart, nors aš manau, kad „Ir aš noriu“ stipresnis už „Kū- riką“. Kad nesuprantu... Taip, daž- niausiai tokia taisyklė. Iškart pasiro- džiusius plūdo beveik visus filmus.

Plūdo „Krovinis 200“, „Brolis“, „Brolis 2“, „Akla višta“. Filmo „Apie išsi- gimbėlius ir žmones“ apskritai neprig- émė, jis ikyko tik todėl, kad iškart

pateko į Kanus ir ten buvo priimtas. Esu išsikinęs, kad plūs ir ši fil- mą. Suvokimas ateina tik po kurio laiko. Jūs teisi, dažniausiai po metų, dvejų, trejų. Beje, nustebau, kad „Ir aš noriu“ Venecijos kino festi- valyje priėmė iškart. Rusų salėje bu- vo gal koks dvidešimt. Bet didžiulė salė buvo pilna ir visi plojo stovē- dami. Tiesiog ovacijos. Man teko stotis, lenktis, o laikraščiai parašė, kad tai geriausias festivalio filmas.

Tada galiu spėti, kad Jūsų filmas polemizuoją su „Stakeriu“. Ar galvojote apie šią vidinę polemiką?

Apie tai negalvojau visai. Man patinka du Tarkovskio filmai – „Ivana vaikystė“ ir „Andrejus Rublio- vas“. Du genialūs filmai, o kiti jo fil- mai man nepatinkas.

Aišku, kad „Ir aš noriu“ neturi nėko bendra su „Stakeriu“. Tas Tar- kovskio filmas, mano manymu, labai kvailas. Žmonės vaikšto, kažkokius varžtus mėto, kalba pseudofilosofi- nemis temomis. Viena, kas man ten patinka, – tai Kaidanovskio herojus, jis buvo mano draugas.

Tada galiu spėti, kad Jūsų filmas polemizuoją su „Stakeriu“. Ar galvojote apie šią vidinę polemiką?

Apie tai negalvojau visai. Man patinka du Tarkovskio filmai – „Ivana vaikystė“ ir „Andrejus Rublio- vas“. Du genialūs filmai, o kiti jo fil- mai man nepatinkas.

„Ir aš noriu“ vienam pasirodys paprastas, kitam – sudėtingas, bet Jūsų biografinioje jis – etapinis. Jau vien todėl, kad Jūs pirmąkart pasi- rodote kadre. Ir Jūsų herojus režisierius pabaigoje miršta. O ką toliau kurs Balabanovas? Ilgos kūrybinės atostogos, pauzė ar naujas filmas, kurį pradėsite jau rytoj?

Kol kas nieko, nes ką tik baigiau „Ir aš noriu“, pavargau, bet projek- tą daug. Noriu užbaigti „Amerikie- ti“ – filmą, kurį kadaise mečiau. Noriu siūlyti jame vaidinti Mike'ui Tysonui. Dabar jis – labai geidžiamas aktorius, turi savo teatrą. Turiu jam baigtą scenarijų, jis gana stiprus ir jau išspausdintas, išleistas knygoje.

Ar kada nors suveikė Jūsų vidinis redaktorius?

Supraskite, aš esu visai pavažia- vęs, be stabdžių. Pradėjau nuo mė- gėjimo kino, paskui kūriau dokumentinius filmus apie roko muzikantus. Pirmasis mano filmas buvo pagal Sa- muelį Beckettą. O tai jau labai ne- įprastas autorius. Paskui buvo fil- mas pagal Kafką – „Pilis“. Taip viskas ir prasidėjo.

Larsas von Trieras, kuris taip pat kaltinamas niūrumu, yra sakęs, kad „Antikristas“ padėjo jam išgydyti gilią depresiją. Gal „Ir aš noriu“ tam tikra prasme taip pat Jums padėjo?

Kol kas nepadėjo, nes ką tik ji baigiau, bet pažiūrėsim.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Vargšas Getsbis

Nauji filmai – „Didysis Getsbis“

Živilė Pipinytė

Kai prieš dvidešimt metų kažkuame festivalyje pamačiau pirmajį Bazo Luhrmanno filmą „Tik šokū salėje“ („Strictly Ballrom“, 1992), nenorėjau patikėti, kad pasakojimą apie jaunuolių norint atnaujinti ballinius šokius Australijoje, sukūrės režisierius laikomas naujojo kino viltimi. Bet po kickvieno naujo filmo – „Romeo ir Džuljetos“ (1996) ar „Mulen Ružo“ (2001) – režisierius vėl pelnydavo tuos pačius epitetus. Tik 2008 m. pasirodžiusi „Australija“ šiek tiek apmaldė Luhrmanno gerbėjų įkarštį – tai buvo akivaizdi nesėkmė, išryškinusi režisierius nenorą (ar nesugebėjimą) pasakoti istoriją ir kompensuoti ją barokiskais daiktų, spalvų ir muzikos pergrūstais vaizdais.

Siemėt Kanų kino festivalyje atidarens Luhrmanno „Didysis Getsbis“ („The Great Gatsby“, JAV, Australija, 2013) liudija, kad režisierius ir toliau išlieka ateities kūrėju, žinoma, su slyga, jei kino ateitį siesime su technologijomis ir triumfuojančiu kičiu. Po filmo prisiminiu Viktoro Šklovskio šūksnį, kai 4-ajame dešimtmetyje jis pamatė pirmą spalvotą rusų filma, – „Pasiutęs čiulpinukas“ („Vzbešivisjasis landrin“) visiškai tinka ir „Didžiazam Getsbui“.

Bet manau, kad neatsitiktinai Luhrmannas užima tokią privilegiuotą padėtį šių dienų kine. Kitai ne irgi didele fantazija apdovanotai

ir meistriškai komiksus bei kompiuterinius žaidimus ekraniuojantys režisieriai, Luhrmannas tikrai kuria autorinį kiną. Jis – postmoderniosios masinės kultūros autorius. Juk ir vadinosios „Raudonosios uždančios“ trilogijos, ir naujojo filmo autorių atpažinsi iš kelių kadru. Kitas klausimas, kur veda ta autorystė. Man atrodo, kad į akgliaty, į tradicinio kinopabaigą, bet norėčiau tikėti, kad vis dėlto tuo kinas nepasibaigs.

Pasirinkęs ekraniuoti vieną svarbiausią amerikiečių XX a. romaną, Luhrmannas elgiasi taip, kaip kinas dažniausiai ir elgiasi su didžiaja literatūra. Jis paima iš knygos melodramišką siužetą, kuri, beje, perteikia tiksliai, ir atmata tai, kas svarbiausia – tankų psichologinių niuansų, knygos skaitojo galvoje gimstančiu refleksiju audinį, kuriuo ir pasižymi gera literatūra. Keli pasakotojo pamastymai tiesiogine to žodžio prasme pasirodo ekrane, bet kaligrafiškos ranga rašytojas raielės yra tik dar vienos dekoratyvinis kadro elementas.

Nes Luhrmannas nekuria filmo, kur personažų jausmai, lūkesčiai, nusivylimai būtų kino materija. Ne, jis juos tiesiog paverčia dekoratyviais filmo elementais. Panašiai elgiasi ir su vaizduojama epocha. Trečiasis dešimtmetis „Didžiazame Getsbyje“ virsta režisierius fantazija šio dešimtmecio tema. Kaip fantazija, ji gana autentiška, nes prikasiota šių dienų žmonėms atpažįstamų simboliams ir brangių daiktų, pavyzdžiu, kad

ir prabangus laikrodis ant Getsbij vaidinančio Leonardo DiCaprio riešo.

Žinoma, nesitikėjau, kad Luhrmannas puls rekonstruoti melancholišką romaną apie „prarastą kartą“, kuri Pirmojo pasaulinio karu sukrėtimus ir staiga atsišvėrusią tuštumą malšino svaigais ir meilės nuotykiais. Kad jis sumanė filmą apie meilės nusivylimą – juk Getsbis siejo savo ateities viltis ne su ta Deize, kuri yra iš tikrujų, o su idealizuota mylimaja, todėl žlugimas ir neišveniamas. Taip pat buvo aišku, kad Luhrmannui visai nerūpi Getsbio paslapstis ir didysis jo troškimas – sugražinti laiką atgal, pakeisti prieitį. Buvo aišku, kad režisierius nesusies Getsbio istorijos su kitomis, kuriose skurde užaugę jaunuoliai taip pat įsikala į galvą, kad turi užkariauti Paryžių ar koki kitą didmiestį, bet jų triumfas yra pralaimėjimo pradžia.

Vis dėlto net ir išankstinius žinojimas neamortizuoją nusivylimą, kurį sukelia filmas. Luhrmannas sukūrė visiškai kičinę melodramą. Jos esmę gera iliustruoja pirmoji Deizės ir Getsbio susitikimo Niko namuose scena. Kad balto gėlės (jei jos būtu ne butaforinės, Leonidas DiCaprio ir Carey Mulligan paprasčiausiai nualptu) neužgožtų jausmų, aktoriai priversti forsuoti, todėl kertinė scena, nepaisant titanikų DiCaprio pastangų, atrodo primityviai ir net juokingai. Tas forsavimas juntamas nuolat, nes aktoriai – tik gigantiškos „Didžiojo Getsbės“

„Didysis Getsbis“

sbio“ dėlionės dalis. Taigi ir vaidina kas sau.

Režisierius nori mus priblokštį savo fantazija. Jis kruopščiai prikuria kiekvieną romano užuominą. Todėl Getsbio rūmai pavirsta disnėjiška pilimi, o Deizė maudosi Getsbio šilkinių marškinėjų jūroje. Namų dekoracijos turi „perspjauti“ art déco stilus įmantrumus, Getsbio pokyliai primena batalinio filmo masuotę, bet visos naujuojų technologijų režisierius vaizduočių suteiktos galimybės galiausiai naikina bet kokį autorinį sumanymą. Kai Getsbis ir Deizė naktį atsiduria sode, pirmas išpūdis, kad žiūri kompiuterinį žaidimą – atrodo, kad jų lėliškai figūrelės perkeltos iš kitos, realios erdvės ir sumažintos.

3D technologijų tik paryškina Luhrmanno fantazijų dirbtinumą ir dar labiau redukuoja Fitzgeraldo „Didžijus Getsbij“ – labai amerikietišką pasakojimą apie neišsipildžiusi ambiciją, meilės ir amerikietiškios svajonės dramą – iki dekadentisko šių dienų veidrodžio. Juk DiCaprio Getsbis – ne paslaptingas turtuolis, o kartais komiškas ar net beprotiškas nuvorūs, gyvenantis siaubingos architektūros namuose, prigrūstuose daiktų, Mulligan De-

zė – ne trapi, naivi, bet savaip plėšri aristokratė, o tik infantiliška ponutė, mėgstanti čarlstoną ir prabangą, Tobey Maguire'o Nikas filme tapo ligoniu, pasakojančiu Getsbio istoriją psichoanalitikui. Džiazas filme virto hiphopu ir dabar madingą atlikėjų balsais.

Luhrmanno „Didysis Getsbis“ tik patvirtina taisyklę, kad ekranacija pirmiausia atspindi ne kūrinį, o laiką, kai buvo sukurtas filmas. Ši kart jis atspindi ir režisierius megalo maniją, juk filme nerasisime ne vieno paprasto kadro. Luhrmannas kiekvieną akimirka ar net jos dalį nori pribloksti žiūrovus keistais raskursais (iš labai aukštai, labai arti, forsuojant kameros judesį ir pan.), spalvomis, daiktais, statiniais, kostiumais, interjero detalėmis, tonomis bližgučių ir konfeti, garsais. Bet vaizdų tirštumas nekompenzuojama nesugebėjimo perteklių Getsbio istorijos esmės. Nors prieš akis ekranė ji praplaukia išraityta raidėmis, siūlau melancholiškus Fitzgeraldo žodžius „Taip mes stengiamės plaukti pirmyn, kovodami su srove, bet ji vis neša ir neša mūsų laivelius atgal į prieitį“ geriau perskaityti vėl atsvertus romaną.

Rodo TV

Sūnus už tėvą

...Paslaptingas vienišius svetimoje šalyje. Jis niekuo nepasitiki, gyvena už istatymo ribų. Vienintelis vyras tikslas – įvykdinti misiją, kurios prasmė taip ir liks neaiški. Jo kelionė po Ispaniją primena sapnų, nors maršrutą visai konkretus. Bet kelionė – tai ir būdas pasinerti į save.

Jimo Jarmuschio filmas „Kontroliuojamos ribos“ (BTV, 29 d. 21.25) prasideda eilėmis – Arthuro Rimbaud „Girtas laivas“ sužadina daugybę prisiminimų, kurie gal ir visai ne mano. Bet juk ir Jarmuschio filmai veikia taip pat – jie kaip svetimi prisiminimai, kurie laikui bėgant tampa asmeniškos, intymios biografijos dalimi. Toks kinas dabar traukiasi kaip šagrenės oda.

Jarmuschas padeda nesusitaikyti su tuo visuotiniu nususimu. Žinau, kad 2009-aisiais pasirodžiusios „Kontroliuojamos ribos“ nuvylė ne vieną režisierius gerbėja, nežinia, kaip bus sutiktas ir šiometinių Kanų programoje atsižūrės Jarmuschio filmas apie vampyrus, bet tai net nesvarbu. Kupinas sinefiliškų iliuzijų, filmas dar kartą primena, kad iš tikrovės visada galima grįžti į kino prisiminimus. „Kontroliuojamose ribose“ jų labai daug ir pačių įvairiausiai. Jarmuschas prisipažino, kad jo pasamonėje nuolat yra Michelangelo Antonioni, bet šio filmo išeities taškas esą buvo 8-ojo ir 9-ojo de-

„Kontroliuojamos ribos“

šimtmeciu europietiški detektivai.

Dar vienas svarbus „Kontroliuojamus ribų“ motyvas – žvilgsnis. Jarmuschas yra sakęs, kad išėjė iš kino salės žiūrovai turi kitaip pažvelgti į pačius banaliausius dalykus – ant stalos padėtą kavos puodelį, šviesos spindulį tamsiame kambaryje, kur jie gyvena. Jarmuschas mano, kad sugebėjimas fantazuoti, subjektyvus žvilgsnis padeda mumus nepaklusti taisyklėms, kontrolei.

Tais pačiais 2009 m. pasirodė ir kito sinfilo – italo Giuseppe Tornatore filmas „Barija“ (LRT Kultūra, 29 d. 22.55). Kaip ir filmuose „Paradiso“ kino teatras“ ar „Malefica“, režisierius sugrįžta į savo vaikystės miestelį Sicilijoje, kurį vietiniai vadina Barija. Tai trijų kartų šeimos saga, kurios veiksmas apima nuo 4-ojo iki 9-ojo dešimtmecio. Tornatore supina juoką ir nostalgiją, jam mažos siciliečių bendruomenės mikrokosmosas yra ta vieta, kur vyksta

universalū žmogiškoji komedija.

„Barija“ yra vienas brangiausios paskutinių metų italių filmų, kainavęs per 25 milijonus eurų, o vienas jo producierius buvo Silvio Berlusconi. Kitą rytą po „Barijos“ premjeros Venecijoje, visa šalis sužinojo, kad premjeras pavadino filmą ševedrū.

Sergejaus Bodrovo, Ivano Passerio ir Talgato Temenovo „Klajoklis“ (LRT, 25 d. 23 val.) – brangiausias visų laikų kazachų filmas. Ideja jį suprasti gimbė šalies prezidentui Nursultanui Nazarbajevui, tad pinigai „Klajokliui“ negailėta. Filmas pasakoja apie kazachų valstybės pradžią XVIII a., kai skirtinges kazachų gentis suvienijo pasipriešinimas užkariautojams. Filmo herojai – istorinės asmenybės, nors „Klajoklis“ vieniskai atitinka Holivudo standartus.

Neabejoju, kad ir mūsų patriotai pasiūlsta panašių kino reginį, bet net nežinau, laimei ar nelaimei, esame neturtinga šalis, todėl lietuvių

patriotizmą žadina kitokio pobūdžio reginai – „Tadas Blinda. Pradžia“, „Valentinus vienas“, „Eurovision“. Jau ritualinėmis tapo raudos gegužę, pasibaigus „Eurovizijai“.

Vėl Europa mūsų nepastebėjo, neįvertino, nepamilo. Bet juk taip ir turėjo būti. Gal esu naivus, bet nejau visi tie muzikos ekspertai, kuriems LRT skyrė daug brangių įvairių (net pretenduojančių į intelektualių statusą) laidų eterio valandų, nesupratu, kad Lietuvos kandidatas neturi jokių šansų? Kad jis tokis, su kokių gali susitapantį dauguma save mylinčių lietuvių, bet kodėl europiečiams turi imponuoti tokis vidutinis lietuvis? Raudos tik irodo, kad turime daugiau bendra su buvusiomis SSSR šalimis nei su senaja Europa ar net Lenkija, kuri šiemet nusprendė nešvainstyti pinigų ir konkurse nedalyvauti. Bet tikiuosi, kad nepulsime investuoti milijonų į gražias ir balsinges merginas ar vaikinus, kaip tai daro Azerbaidžanas ar Baltarusija, o Užsienio reikalų ministerija, atsižvelgdama į oro uoste išsakytas lietuvių konkursantų pastabas, nesteigis specialiojo ambasadoriaus darbui su blogai balsojančiais kaimynais etato.

Amerikiečių istoriją ir mitologiją kūrė vesterai. 1994 m. Lawrence'as Kasdano „Vaitas Erpas“ (TVI, 29 d. 21 val.) primins vieną garsiausiu Laukiniių Vakarų didvyrių – šerifą Wyattą Earpą (1848–1929). Kartu su savo broliais jis nuožmiai kovojo prieš nusikaltėlius. Erpą

suvaldino Kevinas Costneris. „Vaito Erpo“ kūrėjai stengesi likti ištikimi istorijai ir personažams. Dėl šios priežasties filmas finansiškai žlugė – žiūrovai labiau nori matyti legendas.

Tiem, kurie tiki budisto, kovojo už žmonių teises ir gražuolio Richardo Gere'o legenda, patiks ir pernai sukurtas Nicholaso Jarecki psychologinis trileris „Apgaulinga aistra“ (TV3, 25 d. 21 val.). Gere'as šiam senamadiškame filme vaidina charizmatišką aferistą ir genialų meilužį. Bent jau tokiu save laiko Gere'o personažas Robertas Mileris. Mileris nesėkmingai investavo į Rusijos anglį ir dabar bando nuslėpti bankrotą nuo savo partnerių, auditorių ir klientų. Jis nori parduoti verslą bankui, kol paaikškės jo machinacijos. Robertui svarbiausia yra pinigai. Tuo jis bus artimas ir daliai žiūrovų. Manau, kad ir sugebėjimu šaltakraujiškai meluoći – ir labdara susižavėjusiai žmonai (Susan Sarandon), ir bohemiskai meilužei (grazioji prancūzė Laetitia Casta), ir net ironiškam tyrėjui (Tim Roth).

Itariu, kad ir filmo režisierius simpatizuoja amoraliam kapitalistiniams rykliai, juolab kad jo tėvas Henry George'as Jarecki – psichiatras, finansininkas, milijardierius, teatro ir kino prodiuseris bei filantropas. Nors gerai prisimenu, kad „sūnus už tėvą neatsako“, kaip kad sakė vienas diktatorius ir uolus kino mėgėjas.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 iki 31 d. – Henriko Natalevičiaus tapybos paroda „Iš mano dirbtuvės“	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Skulptūros ir grafikos atrankinė-konkursinė paroda „Potencija“	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 Atnaujinta XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 Ričardo Anusausko fotografijų paroda	Dailė
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 iki VI. 1 d. – skulptūros, objektų, instalacijos paroda „Vilnius–Berlynas“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus V. Putvinškio g. 55 Paroda „Tautų arenėje. Paryžius 1937“ Aldonos Keturiakienės paroda „Kontrastai“	Konstantinas Bogdanas (jaunesnysis) yra menininkas, kuris Lietuvos meno sceneje išryškėjo 10-ame dešimtmetyje, bet dėl savo nuoseklų principų – užsiimti menu, o (kategoriskai) ne meno vadyba, gana ilgą laiką buvo mažai žinomas ir net išjautė į šį vaidmenį. Jo kuriamas menas yra konceptualus ir egzistencinio pobūdžio, mat beveik kiekvienas jo kūrinys panašus į mandagų, bet skausmingą klaustuką – kas yra menas, menininkas? Tai beveik visada susiję su prasmės paieška. Paradoksalu, bet jos nerasdamas Bogdanas ją vis sukuria. Po daug metų epizodinio dalyvavimo meno gyvenime galerijoje „Vartai“ (pagaliau!) atidaryta jo personalinė paroda „9/4“. Dalis kūriniai eksponuojami tik dvi valandas per dieną: antadieniais–penktadieniais 17–19 val. ir šeštadieniais 13–15 val. Galerija dirba antradieniais–penktadieniais 12–19 val. ir šeštadieniais 12–16 val. Paroda veikia iki birželio 15 d.
Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 Reginos Matuzonytės-Ingelevičienės tapybos paroda „Spalva ir linija išreikštai pojūčiai“ Tarptautinė paroda „Sidabro amžius. Rusų dailė Baltijos šalių kolekcijose. 1890–1930“ Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas	Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 „Menas senusiuose Lietuvos dvaruose“ Oksanos Leadbitter (D. Britanija) tapyba	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinškio g. 64 iki VI. 2 d. – paroda „Aleksandras Macijauskas. Viny“	Teatras
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Vaikystės metų kraštas“ nuo 24 d. – paroda „Žemaičių vyskupijos istorija“	Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki VI. 1 d. – paroda „Donelaitis 2013. Būrų dainius“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. sukakčiai paminiėti	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Maironis ir jo epocha. ...paliekai visą mano judomajį turtą“ iki VI. 1 d. – „Autobiografija H. A. Č.“ (Henrikui Alginiui Čigriejui – 80)	Gegužės 30, 31 d. 19 val. OKT Studijoje pristatoma paskutinė šio sezono OKT premjera. Tai – daugiau nei du dešimtmecius Oskaro Koršunovo ir Juozo Budraičio brandintą idėją – spektaklis pagal airių dramaturgo Samuelio Becketto pjesę „Paskutinė Krepo juosta“. Spektaklio muziką režisierius patikėjo vienam pirmųjų savo bendražygį, lydėjusių ji nuo pat pradžios – kompozitoriu Gintarui Sodeikai. Scenografiją kuria menininkas Dainius Liškevičius, iš Oskaro Koršunovo teatrų įsiliejęs statant spektaklius „Dugne“ ir „Miranda“.
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija „Lankymas antradienių–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44“	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Mariaus Jonučio paroda „Kažkas naujo“	Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 nuo 24 d. – Markus Kasemaa (Estija) piešinių paroda	Muzika
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija Paroda „Relikvijos ir relikvijoriai“	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Petro Saulėno paroda „Atvirukas. 2005–2012 (7)“	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 iki 28 d. – Nijolės Šaltenytės grafikos darbų paroda „Raudonos taškas“	Gegužės 28 d., antradienių, 19 val. Vilniaus universiteto chorai „Gaudeamus“, „Virgo“ ir „Pro musica“ (visų chorų vadovė Rasa Gelgotienė) Šv. Jonų bažnyčioje rengia sezono uždarymo koncertą. Kolektyvai pristatys programą, sudarytą iš naujausių, aukščiausią įvertinimą Lietuvos chorų konkurse ir tarptautiniame konkurse „Juventus“ bei didžiausio pasiseimo tarptautinėse gastrolėse sulaukusiu kūrinių.
Modernaus meno centras Literatų g. 8 Arūno Kulikausko paroda „Originalai“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydu muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda Peterio Rigoud fotoparoda „Būti žydu. Žydiškojo identiteto projektas Vilniuje“	„Fluxus ministerija“ Jonavos g. 3 Adolfo Meko fotografijų paroda „Visa tai ne sapnas: Adolfo Meko gyvenimas ir kūryba“	Fotografijos galerija
Galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3 iki VI. 1 d. – Mikalojaus Povilo Vilučio paroda „Raidės“ Žilvino Danio paroda „Geografinės plotmės“	Užsienio reikalų ministerija J. Tumo–Vaižganto g. 2 Jūratės Stauskaitės grafika Marijaus Piekuo tapyba Rūtos Piekuriénės juvelyrika	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinškio g. 53 Tarptautinė dailės disciplinių dėstytojų kūrybos paroda „Kvadratas 6“	Tomo g. 7 Aleksandro Ostašenkovo fotografijos
Meno projektų erdvė „Malonioji 6“ Malonioji g. 6 nuo 25 d. – paroda „Kaja Avberšek ir jos gyvūnai“	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Ramūno Čeponio tapybos paroda „Vizijos“	Kauno menininkų namai V. Putvinškio g. 56 Mildos Kiaušaitės fotografijų paroda „Odé žmogiškumui“	ŠIAULIAI
Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 Konstantino Bogdano (jaun.) paroda „9/4“ iki 29 d. – Ketvirtadienio peržiūra. Monikos Dirsytės performansas	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija Vilniaus g. 39/6 Paroda „XXI a. Diureris“	Kauno apskrities viešoji biblioteka Radastų g. 2 Marijos Rastenienės retrospektyvinė tapybos darbų paroda	Dailės galerija
Galerija „Lietuvos aidas“ Trakų g. 13 iki 29 d. – Adasos Skliutauskaitės tapybos, piešinių paroda „Pokaibiai pavasarį“	Pylimo galerija Pylimo g. 30 „Tapybos pavasaris 2013“	Kauno dramos teatro kavinė Laisvės al. 71 iki 25 d. – Adolfo Valeškos (1905–1994) vitražų projekto paroda	Vilniaus g. 245 Lietuvos dailininkų sąjungos Šiaulių skyriaus 52-oji dailininkų kūrybos paroda
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS	„Skalvijos“ kino centras Goštauto 2/15 iki VI. 1 d. – Aidos Vėželienės tapybos paroda „Iš savečių į save“	Kauno miesto muziejus M. Valančiaus g. 6 Ekspozicija „Kaunas laiko ženkluose: nuo ištakų iki 1940 metų“ iki 25 d. – paroda „Gintauto Gavėnavičiaus neminto lino skulptūros“	Šiaulių universiteto dailės galerija Vilniaus g. 141 iki 29 d. – Redos Uogintienės paroda „Kaip pagauti skraidančią lėkštę ir nepastoti nuo ateivų?“
Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 iki 26 d. – Barbaros Layne (Kvebekas, Kanada) paroda „Electronic textile“	Salonas „La Forma“ J. Basanavičiaus g. 19 Elvyros Katalinos Kriaučiūnaitės autorinio popieriaus kūrinių paroda „Po vienu stogu“	Kauno pilis Pilies g. 17 iki 30 d. – paroda „Gėlė nuo modernumo iki tradicijų“ Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“	SPEKTAKLIAI
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Galerija „Šofar“ Mėsininkų g. 3A/5 Skaidros Savickas tapybos paroda „Uždengta ir atidengta“	KLAIPÉDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepu g. 33 Prano Domšaičio tapybos, dailininko marijanisto Česlovo Janušo (1907–1993, JAV) kūrinių „Pris Baltijos ir prie Atlanto“ ekspozicijos, Vytauto Kašubos kūrybos ekspozicija „Žmogaus misterija“ Paroda „Sveika, jūra!“; „Nuo baroko iki secesijos“; Dionyzo Varkalio kolekcija	VILNIUS
Telšių galerija Kęstučio g. 3, Telšiai Paroda „Geras dizainas“	„Dailininkų menė“ Šeimyniškių g. 23 Leonardo Gutausko naujausių tapybos darbų paroda	Barotų galerija Aukštųjų g. 3/3a iki 28 d. – Ramūno Čeponio tapyba	Nacionalinis operos ir baletų teatras
VILNIUS	KAUNAS	Klaipėdos galerija Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 Jono Rimšos (1903–1978) paroda „Bronziniai žmonės. Atskleidęs indėnų dvasią“	„7md“ rekomenduoja
Pamėnkalnio galerija Pamėnkalnio g. 1/13 iki 31 d. – Henriko Natalevičiaus tapybos paroda „Iš mano dirbtuvės“	M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Pakeista ir atnaujinta XVI–XVIII a. Italijos dailės ekspozicija Paroda „Pusryčiai ant žolės. Europos modernizmo grafikos darbai iš Lietuvos muziejų rinkinių“	Didžioji salė 24 d. 18.30 – M. Spero „MEDŽIOKLĖS SCENOS“ Rež. – R. Atkočiūnas 25 d. 18.30 – F. Molnáro „LILIJOMAS“ Rež. – L. Bagossy (Vengrija) 26 d. 18.30 – Euripido „BAKCHANTĖS“ Rež. – G. Varnas	Dailė
Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Skulptūros ir grafikos atrankinė-konkursinė paroda „Potencija“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus V. Putvinškio g. 55 Paroda „Tautų arenėje. Paryžius 1937“ Aldonos Keturiakienės paroda „Kontrastai“	„7md“ rekomenduoja	Konstantinas Bogdanas (jaunesnysis) yra menininkas, kuris Lietuvos meno sceneje išryškėjo 10-ame dešimtmetyje, bet dėl savo nuoseklų principų – užsiimti menu, o (kategoriskai) ne meno vadyba, gana ilgą laiką buvo mažai žinomas ir net išjautė į šį vaidmenį. Jo kuriamas menas yra konceptualus ir egzistencinio pobūdžio, mat beveik kiekvienas jo kūrinys panašus į mandagų, bet skausmingą klaustuką – kas yra menas, menininkas? Tai beveik visada susiję su prasmės paieška. Paradoksalu, bet jos nerasdamas Bogdanas ją vis sukuria. Po daug metų epizodinio dalyvavimo meno gyvenime galerijoje „Vartai“ (pagaliau!) atidaryta jo personalinė paroda „9/4“. Dalis kūriniai eksponuojami tik dvi valandas per dieną: antadieniais–penktadieniais 17–19 val. ir šeštadieniais 13–15 val. Galerija dirba antradieniais–penktadieniais 12–19 val. ir šeštadieniais 12–16 val. Paroda veikia iki birželio 15 d.
Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 iki VI. 1 d. – skulptūros, objektų, instalacijos paroda „Vilnius–Berlynas“	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinškio g. 64 iki VI. 2 d. – paroda „Aleksandras Macijauskas. Viny“	Teatras	Gegužės 30, 31 d. 19 val. OKT Studijoje pristatoma paskutinė šio sezono OKT premjera. Tai – daugiau nei du dešimtmecius Oskaro Koršunovo ir Juozo Budraičio brandintą idėją – spektaklis pagal airių dramaturgo Samuelio Becketto pjesę „Paskutinė Krepo juosta“. Spektaklio muziką režisierius patikėjo vienam pirmųjų savo bendražygį, lydėjusių ji nuo pat pradžios – kompozitoriu Gintarui Sodeikai. Scenografiją kuria menininkas Dainius Liškevičius, iš Oskaro Koršunovo teatrų įsiliejęs statant spektaklius „Dugne“ ir „Miranda“.
Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 „Menas senusiuose Lietuvos dvaruose“ Oksanos Leadbitter (D. Britanija) tapyba	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Maironis ir jo epocha. ...paliekai visą mano judomajį turtą“ iki VI. 1 d. – „Autobiografija H. A. Č.“ (Henrikui Alginiui Čigriejui – 80)	Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 nuo 24 d. – Markus Kasemaa (Estija) piešinių paroda	Muzika
Galerija „Arka“ Aušros Vartų g. 7 iki VI. 1 d. – paroda „Donelaitis 2013. Būrų dainius“, skirta Kristijono Donelaičio 300 m. sukakčiai paminiėti	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 iki 28 d. – Nijolės Šaltenytės grafikos darbų paroda „Raudonos taškas“	„Fluxus ministerija“ Jonavos g. 3 Adolfo Meko fotografijų paroda „Visa tai ne sapnas: Adolfo Meko gyvenimas ir kūryba“	Gegužės 28 d., antradienių, 19 val. Vilniaus universiteto chorai „Gaudeamus“, „Virgo“ ir „Pro musica“ (visų chorų vadovė Rasa Gelgotienė) Šv. Jonų bažnyčioje rengia sezono uždarymo koncertą. Kolektyvai pristatys programą, sudarytą iš naujausių, aukščiausią įvertinimą Lietuvos chorų konkurse ir tarptautiniame konkurse „Juventus“ bei didžiausio pasiseimo tarptautinėse gastrolėse sulaukusiu kūrinių.
„Valstybinio Vilniaus Gaono žydu muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Miriam Meras ir Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Ramūno Čeponio tapybos paroda „Vizijos“	Kauno menininkų namai V. Putvinškio g. 56 Mildos Kiaušaitės fotografijų paroda „Odé žmogiškumui“	Fotografijos galerija
Petrio Rigoud fotoparoda „Būti žydu. Žydiškojo identiteto projektas Vilniuje“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija Vilniaus g. 39/6 Paroda „XXI a. Diureris“	Kauno apskrities viešoji biblioteka Radastų g. 2 Marijos Rastenienės retrospektyvinė tapybos darbų paroda	Tomo g. 7 Aleksandro Ostašenkovo fotografijos
Užsienio reikalų ministerija J. Tumo–Vaižganto g. 2 Jūratės Stauskaitės grafika Marijaus Piekuo tapyba Rūtos Piekuriénės juvelyrika	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Ramūno Čeponio tapybos paroda „Vizijos“	Kauno dramos teatro kavinė Laisvės al. 71 iki 25 d. – Adolfo Valeškos (1905–1994) vitražų projekto paroda	ŠIAULIAI
„Skalvijos“ kino centras Goštauto 2/15 iki VI. 1 d. – Aidos Vėželienės tapybos paroda „Iš savečių į save“	Kauno miesto muziejus M. Valančiaus g. 6 Ekspozicija „Kaunas laiko ženkluose: nuo ištakų iki 1940 metų“ iki 25 d. – paroda „Gintauto Gavėnavičiaus neminto lino skulptūros“	Kauno dramos teatro kavinė Laisvės al. 71 iki 25 d. – Redos Uogintienės paroda „Kaip pagauti skraidančią lėkštę ir nepastoti nuo ateivų?“	Dailės galerija
Salonas „La Forma“ J. Basanavičiaus g. 19 Elvyros Katalinos Kriaučiūnaitės autorinio popieriaus kūrinių paroda „Po vienu stogu“	Kauno pilis Pilies g. 17 iki 30 d. – paroda „Gėlė nuo modernumo iki tradicijų“ Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“	Kauno dramos teatro kavinė Laisvės al. 71 iki 25 d. – Redos Uogintienės paroda „Kaip pagauti skraidančią lėkštę ir nepastoti nuo ateivų?“	Vilniaus g. 245 Lietuvos dailininkų sąjungos Šiaulių skyriaus 52-oji dailininkų kūrybos paroda
Galerija „Šofar“ Mėsininkų g. 3A/5 Skaidros Savickas tapybos paroda „Uždengta ir atidengta“	„Dailininkų menė“ Šeimyniškių g. 23 Leonardo Gutausko naujausių tapybos darbų paroda	Kauno pilis Pilies g. 17 iki 30 d. – paroda „Gėlė nuo modernumo iki tradicijų“ Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“	ŠIAULIAI
„Skalvijos“ kino centras Goštauto 2/15 iki VI. 1 d.			

Teatras „Lėlė“	„ŠYKŠTUOLIS, arba MELO MOKYKLA“. Rež. – A. Pociūnas	Tauragės festivalio pradžios koncertas. Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės A. Krikščiūnaitė (sopranas), I. Prudnikovaitė (mecosopranas). Dir. – M. Pitrénas. Programoje G. Bizet, J. Offenbacho, E. Toselli, J.M. Cano, S. Gastaldon, M. de Fallos, E. de Curtis, A. Lara, C. Saint-Saens, G. Rossini kūriniai	Bibliografinės žinios
Didžioji salė	26 d. 12 val. – „DAKTARAS DOLITLIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis	25 d. 12 val. – „GULBĖ – KARALIAUS PATI“. Rež. – N. Indriūnaitė	MENAS
	31 d. 18 val. – „STIKLINIS ŽVĒRYNAS“ („Naujas teatras“)	26 d. 12 val. V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje – „SVĘČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTĘ“. Rež. – E. Žekienė	<i>The garden of digital delights: crossmedia practices in contemporary art = Skaitmeninių malonumų sodas: persidengiančių medijų praktikos šiuolaikiniame mene : [straipsnių rinkinys / sudarytojai Christopher Hales, Renata Šukaitė]. – Vilnius : Vilnius dailės akademijos leidykla, 2012 (Vilnius : VDA sp.). – 140, [1] p. : iliustr. – (Acta Academiae Artium Vilnensis / redaktorių kolegija: pirmininkas Adomas Butrimas ... [et al.], ISSN 1392-0316 ; 67). – Santr. liet. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-447-070-7</i>
Mažoji salė	25 d. 12 val. – „MUZIKINĖ DÉJUTÉ“ (pagal V. Odojevskio pasaką „Miestelis tabokinėje“). Rež. ir dail. – J. Skuratova	26 d. 12 val. „S. Ratkevičių lėlių muziejuje – „SVĘČIUOSE PAS SKUDURINĘ ONUTĘ“. Rež. – E. Žekienė	<i>Kultūros paminklai : moksliųjų straipsnių rinkinys / redaktorių kolegija: Jurgis Bučas ... [et al.]. – Vilnius : Savastis, 2013. – ISSN 1392-155X</i>
	26 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKÉ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais).	Rež. ir dail. – R. Driežis	[Nr.] 17 (2013) / sudarytojas Juozas Baraudas. – 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 191, [1] p. : iliustr., faks., žmli. – Str. liet., angl. – Santr. liet., angl. vok.
Menų spaustuvė	24 d. 18 val. Juodojoje salėje – „TÉČIO PASAKA“. Rež. – A. Kirvela ir J. Tertelis	24 d. 18 val. Žvejų rūmuose – I. Turgenevo „INAMIS“. Rež. – A. Lebeliūnas	<i>Lietuvos kultūros karališkasis démuo : jvaizdžiai, simboliai, reliktai = Royal component of Lithuanian culture: images, symbols, relics : [straipsnių rinkinys / sudarytojos Jolita Liškevičienė, Sigita Maslauskaite, Gabija Surdokaitė]. – Vilnius : Vilnius dailės akademijos leidykla, 2012. – 454, [1] p. : iliustr., faks., portr. – (Acta Academiae Artium Vilnensis / redaktorių kolegija: pirmininkas Adomas Butrimas ... [et al.], ISSN 1392-0316 ; 65/66). – Str. liet., angl., lenk. – Santr. liet., angl. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-609-447-068-4</i>
	25 d. 12 val. Kišeninėje salėje – „GAIDELIS PINIGAUTOJAS“. Rež. – Š. Datenis (jaunujų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“)	25 d. 15 val. Kišeninėje salėje – „KAMPAVORIS“. Kūrėjos S. Mikalauskaitė, I. Pačesaitė (teatras „Dansema“)	<i>Teatrinius ugdydmas : aktualios ir perspektyvos : straipsnių rinkinys / Klaipėdos universitetas ; sudarė Danutė Vaigauskaitė, Irena Bierontaitė. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 (Klaipėda : KU I-kla.). – 140 p. : iliustr. – Tiražas 90 egz. – ISBN 978-9955-18-701-1 (klaudingas)</i>
	26 d. 15 val. Juodojoje salėje – „KAMPAVORIS“. Kūrėjos S. Mikalauskaitė, I. Pačesaitė (teatras „Dansema“)	24 d. 17 val. – jaunujų talentų konkertas, skirtas Klaipėdos J. Karoso muzikos mokyklos 65 metų jubiliejui	<i>Teatroliginiai eskių / Vytauto Didžiojo universitetas ; atsakingasis redaktorius Martynas Petrikas ; redakcinė kolegija: pirmininkas Bronius Vaškelis ... [et al.]. – Kaunas : Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2013. – ISSN 1822-6612</i>
	28 d. 19 val. Juodojoje salėje – M. Korenaičės „PABÉGIMAS Į AKROPOLĮ“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)	25 d. 15 val. – „ŽAISMINGA LAISVALAIKIO DIENA“ (Vaikų laisvalaikio centro festivalis)	[T.] 4. – 2013 (Kaunas : VDU I-kla.). – 134, [1] p. : iliustr. – Santr. angl. – Tiražas 80 egz.
	29 d. 19 val. Juodojoje salėje – „ATVIRAS RATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatro laboratorija „Atviras ratas“)	26 d. 17 val. – „RAUDONŲ BATELIŲ ISTORIJOS“ (Klaipėdos universitetės Sportinių šokių katedros studentų diplominis darbas)	<i>Vilniaus paminklai = Vilnius monuments : kaitos istorija / sudarė Egilė Mikalajūnė, Rasa Antanavičiūtė ; [vertėjai Agnė Pulokaitė, Lindré Šilėnaitė, Laimonas Vaičius]. – [Vilnius] : Vilnius dailės akademijos leidykla : Lietuvos dailės muziejus, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 255, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-609-447-061-5</i>
	30, 31 d. – respublikinis neįgalinių teatru festivalis „Begasas“	31 d. 18.30 – jaunujų talentų festivalio laureatų konkertas. Dalyvauja jaunieji atlikėjai ir Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro orkestras. Dirigentai S. Domarkas, D. Zlotnickas, K. Variakojis	GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS
Vilniaus kamerinis teatras	29 d. 18.30 – „KUPRELIS“ (pagal I. Šeinius romaną). Rež. – R. Banionis	VI. 1 d. 15 val. – Klaipėdos jaunimo centro koncertas „Vasaros džiaza“	<i>Ateitis yra dabar : [eilėraščiai] / Angelija Avižiūtė ; iliustravo Algirdas Bučas. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 ([Klaipėda] : KU I-kla.). – 89, [1] p. : iliustr. – Tiražas 90 egz. – ISBN 978-9955-18-711-0</i>
Užupio teatras	Domus Maria, Aušros Vartų g. 12	Klaipėdos lėlių teatras	<i>Atšvaitai : poetinės maksimos / Antanas Drilinga. – Vilnius : Petro ofsetas, [2013] (Vilnius : Petro ofsetas). – 237, [2] p. : iliustr. – Tiražas [300] egz. – ISBN 978-609-420-284-1</i>
	24 d. 19.30 – „MĖŠLUNGIS“	25 d. 12 val. – „VIŠTYTÉ IR GAIDELIS“. Rež. – G. Radvilaviciūtė	<i>Geltonas vokoras : [eilėraščiai] / Jovita Stankovičiūtė ; iliustracijų autorius Zenonas Liekys]. – Vilnius : BMK leidykla, [2013]. – 143 p., [2] iliustr. lap. – Aut. nurodyta virš. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-609-8080-24-7</i>
	31 d. 19.30 – PREMJERA! O. Wilde'o „DE PROFUNDIS“	26 d. 12 val. – „STEBUKLINGAS PELENÉS LAIKAS“. Rež. – G. Radvilaviciūtė	<i>Gyvenimas duotas : eilėraščiai ir miniatiūros / Jana Kražė. – Kaišiadorys : Printėja, 2013 (Kaišiadorys : Printėja). – 85, [1] p. : portr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-445-146-1</i>
KAUNAS		ŠIAULIAI	<i>Irašai laiko žievėje : publicistinių apmąstymų apie laiką, žmogų, gyvenimą : Akmenės rajono „Vienybės“ laikraštystė spausdinti, iš naujo redaguoti ir dienos šviesos dar nemate rašinai / Julija Sečiavičienė. – Utēna : Utēnos Indra, 2013 (Utēna : Utēnos Indra). – 118, [1] p. : portr. – Tiražas 400 egz. – ISBN 978-609-455-107-9 (jr.)</i>
Kauno dramos teatras	24, 25 d. 18.30 Didžiojoje scenoje – PREMJERA! J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“. Rež. – A. Latėnas	Šiaulių dramos teatras	<i>Iš jausmo gimsta žodis... : [eilėraščiai] / Lina Astrauskienė. – Kaišiadorys : Printėja, 2013 (Kaišiadorys : Printėja). – 94, [1] p. : portr. – Tiražas 150 egz. – ISBN 978-609-445-145-4 (jr.)</i>
	26 d. 12 val. Mažojoje scenoje – A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABÉGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygelię „Lapé ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė	24 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas	<i>Iš tikėjimo audinio : [sakralinė poezija / sudarė Vytautas Kazila]. – Utēna : Kamonada, 2013. – 112, [2] p. : Tiražas [200] egz. – ISBN 978-609-8011-31-9</i>
	26 d. 18.30 val. PREMJERA! I. Turgenevo „MÉNUO KAIME“. Rež. – V. Tertelis	25 d. 18 val. – Y. Reza „SKERDYNIŲ DIEVAS“. Rež. – A. Lebeliūnas	<i>Kūdikystės sapnai : kūrybos rinktinė / Jonas Biliūnas ; [sudarė, ižangā, tekstus ir paaškinimus parengė Alma Ambrasaitė] ; iliustruota 2004 m. respublikinio piešinių konkursu, skirto Jono Biliūno 125-ajam gimtadieniui, dalyvių piešinių]. – [3-joji laida]. – [Utēna : Utēnos Indra], 2012 (Utēna : Utēnos Indra). – 100, [2] p. : iliustr. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9986-711-94-0</i>
	28 d. 18 val. Ilgojoje salėje – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	26 d. 18 val. – V. Ludwigvo „BELA, BOSAS IR BULIS“. Rež. – A. Gluskinas	<i>Česlovo Milošo skaitymai = Czeslaw Milosz's readings : [moksliųjų straipsnių rinkinys] / Vytauto Didžiojo universitetas ; redakcinė kolegija: vyr. redaktorė Asija Kovtun ... [et al.]. – Kaunas : Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2012. – ISSN 2029-8552</i>
	29 d. 18.30 Didžiojoje scenoje – A. Škėmos „BALTA DROBULĖ“. Rež. – J. Jurašas	PANEVĖŽYS	[T.] 5: Genius loci – asmenybė ir kūryba kaip erdvės vaizdinys = Genius loci – personality and creation as image of the space / sudarytoja Vitalija Truskauškaitė. – 2012 (Kaunas : VDU I-kla.). – 174, [1] p. : žmli. – Str. liet., lenk., rus. – Santr. angl. – Tiražas 70 egz.
	30 d. 18 val. Ilgojoje salėje – S. Brljanovič „SKÉRIAL“. Rež. – R. Atkočiūnas	Juozo Miltinio dramos teatras	<i>Nedaug iš gyvenimo paėmiau : atsiminimai apie mokytoją-poetę Danutę Zieniūtę ir Jos poezija / [sudarytojos Anelė Zurlienė, Onutė Andrulevičienė]. – Vilnius : Petro ofsetas, 2013 (Vilnius : Petro ofsetas). – 259, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tiražas 350 egz. – ISBN 978-609-420-278-0 (jr.)</i>
	30 d. 18.30 Didžiojoje scenoje – E.E. Schmitto „PALEISTUVIS“. Rež. – P. Gaidys (Klaipėdos dramos teatras)	25 d. 17 val. – N. Gogolio „VEDYBOS“. Rež. – R. Augustinas A.	<i>Vaikiškos sužadėtuvės : romanas / Eduardas Jonušas ; [apipavidalinimas Rimanto Tumasonio]. – Vilnius : [E. Jonušas, 2012] ([Vilnius] : Petro ofsetas). – 133, [3] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-408-249-8</i>
	31 d. 18.30 Didžiojoje scenoje – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“). Rež. – A. Areima	26 d. 12 val. – M. Astrachan, A. Žukovskojas „PIFO NUOTYKIAI“. Rež. – V. Blédis	<i>Viskų nusineša laikas : [eilėraščiai] / Birutė Valiulytė-Auželienė. – Utēna : Utēnos Indra, 2013 (Utēna : Utēnos Indra). – 182, [1] p. : portr. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-455-105-5</i>
	31 d. 19 val. Taverños salėje – T. Guerra „KETVIRTOJI KEDĖ“. Rež. – R. Atkočiūnas	26 d. 17 val. – PREMJERA! J.L. Lagarce'o „AŠ BUVAU NAMUOSE IR LAUKIAU, KOL ATEIS LIETUS“. Rež. – R. Morkūnas	<i>Žemiškoji kankylė ir pragaro malonės : tragikomikos apysakos metmenys / Kostas Kaukas. – [Klaipėda] : Klaipėdos universiteto leidykla, 2013 ([Klaipėda] : KU I-kla.). – 77, [1] p. : Tiražas [80] egz. – ISBN 978-9955-18-716-5</i>
	VI. 1 d. 15 val. Didžiojoje scenoje – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė	Koncertai	PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.
	1 d. 19 val. Rūtos salėje – „MELANCHO-LIJOS DÉJUTÉ“. Choreogr. – J. Wieland (Vokietija) (Kauno šokio teatras „Aura“)	25 d. 19 val. Birštono kultūros namuose – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistas ir dirigentas D. Geringas (violinčelė, Vokietija). Solistė D. Gutserieva (violinčelė, Rusija). Programoje J. Ch. Bacho, J. Haydno, F. Schuberto kūriniai	LIETUVOS NACIONALINĖ FILHARMONIJA
	31 d. 18.30 Didžiojoje scenoje – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“). Rež. – A. Areima	25 d. 18 val. Gelgaudiškio dvaro rūmuose – ciklo „Muzikos enciklopédija gyvai“ koncertas. I. Milkevičiūtė (sopranas) ir Čiurlionio kvartetas. Koncerto vedėja muzikologė Z. Kelmickaitė. Programoje E. Griego, A. Budriūno, J. Švedo, B. Dvariono, S. Šimkaus, J. Pakalnis ir kt. kūriniai	VILNIUS
	31 d. 19 val. Taverños salėje – T. Guerra „KETVIRTOJI KEDĖ“. Rež. – R. Atkočiūnas	25 d. 18 val. Gelgaudiškio dvaro rūmuose – ciklo „Muzikos enciklopédija gyvai“ koncertas. I. Milkevičiūtė (sopranas) ir Čiurlionio kvartetas. Koncerto vedėja muzikologė Z. Kelmickaitė. Programoje E. Griego, A. Budriūno, J. Švedo, B. Dvariono, S. Šimkaus, J. Pakalnis ir kt. kūriniai	Rašytojų klubas
	VI. 1 d. 15 val. Didžiojoje scenoje – I. Paliulytės „ASTRIDA“ (A. Lindgren biografijos ir pasakų motyvais). Rež. – I. Paliulytė	27 d. 18 val. – poetas V. Bražiūnas ir saksofonininkas P. Vyšniauskas dueto	PYLIKO GALERIA
	1 d. 19 val. Rūtos salėje – „MELANCHO-LIJOS DÉJUTÉ“. Choreogr. – J. Wieland (Vokietija) (Kauno šokio teatras „Aura“)	28 d. 17 val. – poetas V. Bražiūnas ir saksofonininkas P. Vyšniauskas dueto	PYLIKO G. 30
	Kauno muzikinis teatras	27 d. 18 val. – poeto A. Mikutos vakaras. Vakaro vedėjas V. Sventickas	28 d. 17 val. – poetas V. Bražiūnas ir saksofonininkas P. Vyšniauskas dueto
	24 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis	27 d. 18 val. – poeto A. Mikutos vakaras. Vakaro vedėjas V. Sventickas	KAUNAS
	25 d. 18 val. – Kauno choreografijos mokyklos moksleivių koncertas	27 d. 19 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje scenoje – „Azerbaidžano Neprilauso mybės dienai. Azerbaidžano valstybinis liudėjus dainų ir šokių ansamblis koncertas „Lièpsnos šokio ritmai“	Kauno menininkų namai
	28, 29 d. 12 val. – PREMJERA! E. Khagagoriano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis	27 d. 19 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje scenoje – „Azerbaidžano Neprilauso mybės dienai. Azerbaidžano valstybinis liudėjus dainų ir šokių ansamblis koncertas „Lièpsnos šokio ritmai“	27 d. 18 val. – poeto A. Mikutos vakaras. Vakaro vedėjas V. Sventickas
	31 d. 18 val. – „ZYGFRYDO VERNERIO KABARETAS“. Dir. – J. Janulevičius	28 d. 18 val. – Brolių Karamazovai“	PALANGA
	Kauno kamerinis teatras	30 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „BE GALO ŠVELNI ŽMOGŽUDYSTĘ“. Rež. – S. Rubinovas	Ramybės kult

„Didysis Getsbis“

Savaitės filmai

Agentų žaidimai ***

Kanados rašytojas, kuris kartu yra ir rusų slaptujų tarnybų karininkas Gregorius Liubovas („Artiste“ pagrindinių nebyliojo kino žvaigždės vaidmenį sukūrės Jeanas Dujardinas), siunčiamas į Monaką, kur jam patikėta sekti rusų oligarchą Ivaną Rostovskį (Tim Roth), įtariamą finansų machinacijomis. Vykdymas misiją, jis sutinka gražuolę finansų specialistę Elis (Cecile de France). Ji – taip pat agentė, Liubovas net įtaria išdavystę. Bet tarp jų išsieliabia aistra, kurios rusų agentas nepatyrė niekad anksčiau. Turinio perpasakojimas skamba kaip parodija, bet prancūzų režisierius Ericas Rochant'as tikrai kūrė rimtą filmą apie šnipus, slaptasias rusų tarnybas, oligarchus, keliančius grėsmę Rusijos čekistų valdžiai ir nuodijančius savo priešus. Režisierius, be abejo, pasidomėjo mitais apie sovietų šnipus, bet rusų kritikas Michailas Trofimenkovas įtaria, kad šis filmas – „pati slapčiausia, brangiausia ir efektviausia Kremliaus specialioji operacija radikalai gerinant Rusijos įvaizdį pasaulio visuomenės akys“. Taip pat vaidina Vladimiras Menšovas, Aleksejus Gorbunovas, Dmitrijus Nazarovas, Maksimas Vitorganas (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Didysis Getsbis ***

Franciso Scotto Fitzgeraldo romaną į ekrana perkels australų režisierius Bazas Luhrmannas išsaugojo melodramatišką siužetą: mīslingas turto Getis (Leonardo DiCaprio) myli filmo pasakotojo Niko (Tobey Maguire) pussecerę Deizę (Carrey Mulligan), ištiekėjusią už aristokrato ir mergišiaus Tomo (Joel Edgerton), ir padarys viską, kad Deizė būtu su juo. Tačiau igyvendinta Getsbio amerikietiškoji svajonė atsimuš į „senųjų pinigų“ prietarus ir aristokratų klastą. Vis dėlto šis siužetas Luhrmannui yra tik pretekstas kurti megalomaniską kičinį 3D kino reginį, kuriame vaizdų tirštumas užgožia kamerinę meilės dramą ir 3-iojo dešimtmecio JAV atmosferą (JAV, Australija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Hannah Arendt ****

Vaidybinis filmas apie vokiečių filosofę, politologę, pedagogę ir visuomenės veikėją Hannah Arendt (1906–1975), kuri daug dėmesio skyrė totalitarizmo ideologijoms. Režisierė Margarethe von Trotta ir aktorė Barbara Sukowa pasakoja apie kelius svarbius Arendt gyvenimo metus, kai tapusi „The New Yorker“ korespondente filosofė dalyvaujančia Jeruzalėje vykusiamie vieno iš Holokausto organizatoriu Adolfo Eichmanno teismo procese. Filmo kūrėjai meistriskai atskleidžia sudėtingą filosofės asmenybę, jos santykius su vyrų poetu Heinrichu Blücheriu ir su mokytoju bei meilužiu Martiniu Heideggeriu, atkuria epochos diskusijų atmosferą. Tačiau kartu filmas – ir intensyvus pasakojimas apie mąstymą ir pastangas suvokti pasaulį (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija, 2012). (Vilnius)

Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias **

Gržiūsi į bazę, „Enterpraz“ laivo komanda susiduria su teroristais. Astronautai mato, kad organizacijos veikla ir principai griaunami iš vidaus, o pasaulis vis giliau grimzta į bedugnę. Kapitonas Kirkas imasi vadovauti piktadario, kuris atsakingas už chaosą ir gali sunaikinti žmoniją, gaudynių operacijai. Prasideda gyvenimo ir mirties žaidimas, kuriam Kirkas bus pasirengęs paaukoti meilę ir draugystę, kad tik išgelbėtų savo vienintelę šeimą – komandą. Dar vieną populiarojo serialo kino versijos tēsinį sukūrės J.J. Abramsas į filmą pakviêtė Chrisą Pine'ą, Zachary Quinto, Benedictą Cumberbatchą, Zoe Saldaną, Antoną Yelchiną (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

24–26 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 11.40, 14.30, 16, 17.45, 19, 20.45, 22 val.; 27–30 d. – 11.40, 13, 14.30, 16, 17.45, 19, 20.45, 22 val. 24–29 d. – Tarp dvių pasaulių (3D, JAV) – 22 val. 24–26 d. – Paslaptinja karalystė (3D, JAV) – 11.10, 13.30 30 d. – Pagirios 3. Velniai žino kur (JAV) – 22 val. 24, 27–30 d. – Mergvakaris Maljorkoje (Rusija) – 14.50, 16.50, 19.20, 21.20; 25, 26 d. – 12.40, 14.50, 16.50, 19.20, 21.20 24, 27–30 d. – Užmirštieji (JAV) – 15, 18, 21 val.; 25, 26 d. – 11.45, 15, 18, 21 val. 24–30 d. – Lobiai O.K. (Rusija) – 12.30, 15.45, 18.15, 21 val. Krudžiai (JAV) – 12.15, 14.45, 17.15, 20.15 Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 11, 13.45, 16.30, 19.15 24, 27–30 d. – Geležinis žmogus 3 (JAV) – 15.20, 18.20, 21.40; 25, 26 d. – 12.15, 15.20, 18.20, 21.40 24–29 d. – Didysis Getsbis (3D, JAV, Australija) – 15.30, 18.30, 21.40; 30 d. – 15.30, 21.40 24–30 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 11.20 Rifo pasaka 2 (3D, JAV, P. Korėja) – 13.20 Niujorko šešėlyje (JAV) – 14.45, 17.45, 20.45 Transo būsena (D. Britanija) – 15.45, 18.15, 20.30 26 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

24–26 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 10.15, 13, 15, 15.45, 18.15, 19, 21.15, 21.50; 27–30 d. – 10.15, 11.30, 13, 15, 15.45, 18.15, 19, 21.15, 21.50 26–30 d. – Tarp dvių pasaulių (3D, JAV) – 21.45 24–26 d. – Paslaptinja karalystė (3D, JAV) – 11.30, 12.30 30 d. – Pagirios 3. Velniai žino kur (JAV) – 20.30 24–29 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 19.10; 30 d. – 10.45, 13.30, 16.15 24–29 d. – Lobiai O.K. (Rusija) – 12.15, 15.15, 18, 20.30; 30 d. – 12.15, 15.15, 18 val. 24–30 d. – Geležinis žmogus 3 (JAV) – 12, 14.45, 17.30, 20.15 24–29 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.30

Pasaka

24 d. – Tarp dvių pasaulių (JAV) – 19 val.; 25 d. – 21 val.; 26 d. – 21.15 24 d. – Pilnos rankos pistoletų (Ispanija) – 21 val.; 26 d. – 16.45 24 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 21 val.; 26 d. – 19 val.; 27 d. – 20.30; 28 d. – 21.30 24 d. – Atostogos prije jūros (Prancūzija) – 18 val.; 25 d. – 21.15; 27 d. – 20.45; 30 d. – 21.15 24 d. – 8 pasimatymai (Ispanija) – 20.15; 26 d. – 21.30; 28 d. – 21.15 24 d. – Širdžių édikas (Monakas, Prancūzija) – 22.15; 27 d. – 18.45; 29 d. – 21 val.; 30 d. – 18.45 24 d. – Magiškas Paryžius 3 (Prancūzija) – 18.45; 25 d. – 19.30; 29 d. – 18.45 24 d. – 7 dienos Havanoje (Prancūzija, Ispanija) – 21.15; 25 d. – 21.30; 27 d. – 21 val.; 29 d. – 20.45 25 d. – Agentų žaidimai (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 17 val.; 27 d. – 18.30 25 d. – Milijardierius ir blondinė (JAV) – 19 val.; 27 d. – 20.30 25 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 16.30; 26 d. – 15 val. 25 d. – Coco Chanel ir Igoris Stravinskis (Prancūzija) – 18.30; 26 d. – 17 val.; 28 d. – 18.45 25 d. – Sapnuoju, kad einu (rež. J.V. Tūras) – 17.30; 27 d. – 19 val. 26 d. – Hannah Arendt (Vokietija, Liuksemburgas, Prancūzija) – 14.30 26 d. – Afteris (Ispanija) – 19.15 26 d. – Savaitgalis su Pasaka. Tapyba ant vandens mažesniems su Vyta – 14 val. 26 d. – animaciniai J. Leikaitės filmai – 16 val. 26 d. – Statyk už mėgstamiausią (D. Britanija, JAV) – 17.30; 28 d. – 19 val.; 30 d. – 19 val. 26 d. – Optimisto istorija (JAV) – 20 val.; 28 d. – 21 val. 26 d. – Švédų kino dienos 28 d. – Lakūno kabina – 18.30 29 d. – Karūnos brangakmeniai – 18 val. 29 d. – Rytinė Stokholmo dalis – 20.30 29 d. – Upperdog – 18.30 30 d. – O. Palmė – 19 val. 30 d. – Man tavęs trūksta – 21.30

Ozo kino salė

24 d. – Prie jūros (Meksika) – 16 val.; 29 d. – 18 val. 24 d. – Mergina, kuri užkliliudė šiřių lizdą (Danija, Švedija, Vokietija) – 18 val. 25 d. – Emigrantai (rež. J. Krisiūnas) – 16 val. 25, 30 d. – Aurora (rež. K. Buožytė) – 18 val.; 28 d. – 16 val. 28 d. – Česlovo Milošo amžius (rež. J. Javaitis) – 18 val. 29 d. – Meninykai (autoriai P. Savickis, L. Pociūnienė) – 16 val. 29 d. – Maat (rež. R. Lileikis) – 17 val.; 30 d. – 16 val. 30 d. – Pažvelk, tai Vilnius (autoriai L. Pociūnienė, D. Vildžiūnas) – 17 val. 31 d. – Narcizas (rež. D. Gasiūnaitė) – 16 val. 31 d. – Rikis (Prancūzija) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas
24, 25 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 11.45, 12.15, 14.30, 15.15, 17.15, 18.30, 20.30, 21.45; 27–30 d. – 11.15, 12, 14, 15, 17.15, 18.30, 20.30, 21.45 24–30 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 12.30, 14.45, 17.45, 20.45 24–26 d. – Paslaptinja karalystė (3D, JAV) – 12 val. 30 d. – Pagirios 3. Velniai žino kur (JAV) – 20.15 24–30 d. – Lobiai O.K. (Rusija) – 10.45, 13.15, 16, 18.45, 21.30 24, 27–30 d. – Krudžiai (JAV) – 12.45, 15.30; 25, 26 d. – 10.30, 12.45, 15.30 24–29 d. – Didysis Getsbis (3D, JAV, Australija) – 12.15, 18.15; 30 d. – 12.15 24–30 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 15.15, 21.15; Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.15; Mergvakaris Maljorkoje (Rusija) – 18 val. 24–29 d. – Užmirštieji (JAV) – 20.15 26 d. – Legendos susivienija (JAV) – 10.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas
24–30 d. – Greiti ir įsiutę 6 (JAV) – 10.30, 13.15, 16, 19, 21.30, 22 val. 24, 27–30 d. – Laukinės atostogos (JAV) – 14.45, 17.30, 20.30; 25, 26 d. – 12.30, 14.45, 17.30, 20.30 24–26 d. – Paslaptinja karalystė (3D, JAV) – 12.15 30 d. – Pagirios 3. Velniai žino kur (JAV) – 20.45 24–30 d. – Didysis Getsbis (JAV, Australija) – 14.30, 18.15, 21.15; 25, 26 d. – 10.30, 12.45, 15.30 24–29 d. – Švédų kino dienos 28 d. – 18.30 24–30 d. – Karūnos brangakmeniai – 18 val. 29 d. – Rytinė Stokholmo dalis – 20.30 29 d. – Upperdog – 18.30 30 d. – O. Palmė – 19 val. 30 d. – Man tavęs trūksta – 21.30

Roma

24 d. – Tabu (Portugalija) – 17 val. 24 d. – Lietuviškų trumpametražių filmų programa: Liza, namo! (rež. O. Buraja), Ką Dievas sau galvoja (rež. G. Sodaro), Rojaus beicšiant (rež. T. Smulkis), Saga (rež. I. Miškinė), Kaltė (rež. R. Bartkutė-Tomingas) – 19 val. 24–27, 29, 30 d. – Transo būsena (D. Britanija) – 17.45 24–26 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.15; 27–30 d. – 11 val. 24–30 d. – Geležinis žmogus 3 (3D, JAV) – 16 val. 26 d. – Batuotas katinas Pūkis (JAV) – 10.30

Užmirštieji

24 d. – Užmirštieji (JAV) – 20.15

26 d. – Legendos susivienija (JAV) – 10.30

24–30 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 15.15, 21.15; Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.15; Mergvakaris Maljorkoje (Rusija) – 18 val.

24–29 d. – Užmirštieji (JAV) – 20.15

26 d. – Legendas susivienija (JAV) – 10.30

24–30 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 15.15, 21.15; Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.15; Mergvakaris Maljorkoje (Rusija) – 18 val.

24–29 d. – Švédų kino dienos 28 d. – 18.30

24–29 d. – Užmirštieji (JAV) – 20.45

24–26 d. – Rifo pasaka 2 (JAV, P. Korėja) – 10.15

26 d. – Lorakas (JAV) – 10.30

24–26 d. – Krudžiai (JAV) – 10.45, 13, 15, 15.15

24–26 d. – Tolyn į tamsą: žvaigždžių kelias (3D, JAV) – 15 val.; 27–29 d. – 12.15, 15, 18 val.

24–30 d. – Niujorko šešėlyje (JAV) – 17.